

Jaardos FW 1997-07-17

DONDERDAG 17 JULI 1997
42ste JAARGANG - Nr. 29 - 35 Fr.
VLAAMS-NATIONAAL WEEKBLAD

Wijsheid of escalatie

Via een resolutie, ingediend door de VU en bijna unaniem goedgekeurd, vroeg het Vlaams parlement op 18 februari '97 aandacht voor het Spaans-Baskisch conflict. Ze drong er bij de Vlaamse regering op aan "om alle betrokken partijen op te roepen het geweld en de repressie te staken en vreedzaam te zoeken naar een politieke oplossing die het democratisch zelfbeschikkingsrecht van de gehele Baskische bevolking respecteert en die vrede brengt in Baskenland". De parlementairen verwezen naar "de zware menselijke tol, veroorzaakt door het voortdurende ETA-geweld en de harde repressie door de Spaanse autoriteiten" en uitten hun bezorgdheid "over een mogelijke escalatie van het geweld in Baskenland".

We citeren uit deze resolutie na de laffe moord die ETA zaterdag pleegde op een gemeenteraadslid van de Spaansgezinde Partido Popular. Met enige uiting van democratisch volksnationalisme had dit blind geweld niets te maken. Zowel de Volksunie, de Baskische VU-partner *Eusko Alkartasuna* als het Vlaams-Baskisch solidariteitscomité *Anai Artea* veroordeelden deze misdaad zeer scherp.

Maar de ganse Baskische beweging nu gelijk schakelen met ETA zou onrechtvaardig zijn. Onrechtvaardig tegenover de duizenden Baskische nationalistes die zich belangeloos inzetten voor hun gemeenschap. Het zijn de vele

vrijwilligers die via Baskischtaal onderwijs de oudste taal in Europa doen overleven. Het zijn de jonge totaalweigerers die de cel ingaan omdat ze burgerlijk ongehoorzaam zijn tegenover de Spaanse staat. Het zijn de stad- en gemeentebesturen die weigeren militielijsten op te stellen voor het Spaanse leger. Het zijn mensenrechten-activisten die mishandelingen door de Guardia Civil gepleegd aanklagen. Het zijn de Baskischgezinde vrouwenbewegingen en vakbonden die streven naar sociale rechtvaardigheid.

Het zou eveneens historisch onjuist zijn om vandaag alle schuld voor de vuile oorlog in Baskenland op Herri Batasuna (HB) af te schuiven. Het is spijtig dat de mensen die in Madrid terecht en massaal protesteerden tegen deze laffe moord enkele jaren geleden niet betoogden toen de GAL een dertigtal Basken (o.a. de HB-parlementsleden Santi Brouard en Josu Muguruza) omverknalden. Het is hypocriet dat journalisten die nu terecht fulmineren tegen deze crapuleuze misdaad zwegen toen eerder dit jaar twee ETA-sympathisanten "gezelfmoord" werden. Het lichaam van HB-gemeenteraadslid José Maria Aranzamendi werd opgehangen aangetroffen in zijn cel, handen en voeten vastgebonden. Het lijk van de vermeende ETA-militant Josu Zabala werd in de bergen aangetroffen met ernaast een ongebruikte revolver. Een schot in zijn hart, geen kogelhuls in de buurt en de afwezigheid van bloedsporen wezen op een moord. In beide gevallen hielden de veiligheidsdiensten het bij zelfmoord. Toen heerste er een oorverdovende media-stilte.

(lees verder op blz.2)

Een verborgen agenda	4
EU oorzaak delocalisatie	
Vlaamse ondernemingen	6
Enkele 11 juli-vieringen	7-8
Festival van Vlaanderen	13
Vlaamse huisjes	16

Er is een tijd geweest dat de herdenking van de Guldensporenslag bijna uitsluitend een zaak van Vlaams-nationalisten en/of strijd- en cultuurverenigingen was, soms in een samenwerkingsverband, doorgaans elk afzonderlijk. De herdenkingen waren strijd-bijeenkomsten waar de grieventrommels opgewonden roffelden, de Blauwvoeten vlogen en dure eden werden gezworen. Traditionele politici waren nauwelijks op zo'n vergaderingen te bespeuren. Ze bedankten om zich te laten uitschelden want de toespraken, die grotendeels uit aanklachten van Vlaams-onvriendelijkheid bestonden, waren aan hun adres gericht. Tegenover deze militante bijeenkomsten stonden de feesten van 21 juli, de nationale feestdag van België. Hier en daar nog druk gevierd, maar de jongste jaren meer en meer herleid tot een snel gezongen *Te Deum*, een verplichte samenkomst van Gestelde Lichamen en een wielervedstrijd voor post- of brandweermannen. In het vieren van 21 juli zit, zeker in Vlaanderen, de klad. Sinds de Vlaamse gemeenschap haar eigen instellingen kreeg, heeft 11 juli aan brede betekenis gewonnen. De ietwat rebelse aantrekkelijkheid van deze feest-

dag is echter aan het tanen gegaan. Deze dag was voor flaminganten een bijna heilige daad, waarvoor men nog vrijaf nam, reeds een dag eerder in het dak klom om de Leeuw uit te hangen en met het hele gezin de viering bijwoonde. Vandaag heeft niemand het nog over de herdenking van de Slag der Gulden Sporen, maar over het Feest van de Vlaamse gemeenschap. Wij hebben deze ver-

De leeuw liet een kater na

andering aanvaard omdat wij ook de eigen, autonome instellingen hebben aanvaard. Bovendien moet de feestdag van een natie in eensgezindheid gevierd worden, over alle grenzen heen minstens één dag samen één volk zijn. Maar, er is een maar... Net zoals 21 juli mag de Vlaamse feestdag niet verworden tot ziellose, verplichte nummertjes van enkele hoogwaardigheidsbekleders of tot een fancy fair. Want met alle eerbied voor het werk en het organisatietalent van de *11 daagse Vlaanderen-Europa 2002* moet ons van het hart dat vele van onder deze vlag gehouden evenementen weinig

met Vlaanderen te maken hebben. Of het moet zijn dat het bal van de burgemeester, een tijdrif voor provinciegouverneurs, een bierhappening op z'n Grieks of een koopjesavond ons natiebeseft onweerstaanbaar zullen bevorderen. Verder in ons weekblad leest u echo's over enkele 11 juli-feesten. In het bijzonder trof ons de toespraak van de hoogste in rang, de minister-president zelf. Hij bakte het nogal bruin door te verklaren dat „onze natievorming niet mag uitgaan van mythes over een Vlaamse volksaard" en niet mag steunen op „volks- of staatsnationalisme". Van de eertijdse Vlaamse vrangkheid van dhr. Van den Brande rest nog weinig, hij wordt met de dag banger van de verwijten als zou hij het Blok naar de mond praten. De toespraak van Vlaams parlementsvoorzitter Norbert De Batselier in het Brussels stadhuis getuigde van zo'n schaapachtige braafheid dat ze verdacht overkwam. Waarschuwend voor het „zweigen in oude complexen" en „pleinvrees" om stemrecht aan EU-burgers te verlenen heeft dhr. De Batselier in hoge mate ontgoocheld, net zoals de hele Vlaamse regering én de regeringspartijen het hebben laten afweten in tal van dossiers die onze gemeenschap nauw aan het hart liggen. De Vlaamse regering heeft zich bij het

federale dictaat omtrent de NPC neergelegd, zij wou verder gaan maar mocht niet van Louis Tobback. In de zaak van wetgeving op de successierechten werd een meerderheid in het Vlaams parlement door Tobback en Marc Van Peel de nek omgedraaid. Hemeltergend is de wijze waarop de Vlaamse regering zich inzake natuurbehoud door de Boerenbond laat inpakken. Op het vlak van de tewerkstelling aanvaardt zij veto's van de federale regering, net zoals zij haar Europese taak aan de federale eerste minister Dehaene overlaat. Haar aanvankelijke ijver voor de bescherming van de Vlaamse rand is stilgevallen, van acties voor de Vlamingen in Brussel is maar bitter weinig waar gemaakt. Deze passiviteit steekt schril af tegen de gedrevenheid waarmee de Vlaamse regering zichzelf met een uitstapregeling heeft bediend. Maar het ergst van al is de lankmoedigheid waarmee de Vlaamse meerderheidspartijen ondergaan hoe zij monddood worden gemaakt door partijvoorzitters, door federale kamers, door Europa... De leeuw van 11 juli '97 laat bij ons een zware kater na. Volgend jaar beter. Misschien kan dan eens publiekelijk nagedacht worden over wat de Vlaamse burgers van een goed bestuur mogen verwachten. Zo hoeven ze niet langer meer te zweigen in oude complexen...

Maurits Van Liedekerke

Che is thuis!

Ruim twee weken al houden de stoffelijke overschotten van de legendarische guerrillastrijder Ernesto 'Che' Guevara de wereld in hun ban. Vanaf zijn dood in 1967 werden al pogingen gedaan om zijn lichaam terug te vinden.

Nu is het eindelijk gevonden in een massagraf in Bolivia, land waar Che zijn laatste wapenfeiten pleegde alvorens er

geëxecuteerd te worden. Bij zijn terechtstelling werden ook zijn handen afgehakt en juist daardoor is één van de teruggevonden skeletten erkend als het zijne. Het is inmiddels terug op Cubaanse bodem, land waar Che een handje toestak bij de communistische revolutie. Zijn lichaam zal er opgeborgen worden in een nog te bouwen mausoleum.

Terreur

„Politiek is strijd en oppositie, is conflict en debat, is botsing en intrige. Het nu heersende geloof dat er een nieuwe politiek moet komen, dreigt dit essentieel gegeven uit het oog te verliezen. De terreur van de 'political correctness' loert vervaarlijk om het hoekje. Er moet altijd iemand ongestraft kunnen beweren dat de keizer hoegeenaamd geen fraaie kleren draagt.“

Politicooloog Kris Deschouwer in *De Standaard der Letteren* van donderdag 10 juli 1997.

◆ DOORDEWEEKS ◆

■ Kansarmen en trekkers van een bestaansminimum kunnen vanaf 1 oktober **gratis** met trams en bussen van De Lijn.

■ De moordenaar van vier vrouwen van één familie in het Waalse dorpje Bas-Oha is **opgepakt** in Saint-Tropez. De man kon niet verkroppen dat één van hen zijn relatie met hem had verbroken.

■ De helft van de huisartsen kreeg het afgelopen jaar agressieve **patiënten** over de vloer. Meestal bleef het bij verbaal geweld.

■ Uit het antwoord op een vraag van Vlaams volksvertegenwoordiger Johan Sauwens blijkt dat de gesponsorde **nethedsacties** op de autosnelwegen geen succes hadden. In aanvang werd gehoopt op een ontvangst van jaarlijks 200 miljoen. Het totnogtoe hoogste bedrag was 15,9 miljoen. De acties werden stopgezet.

■ CVP-senator Sabine De Bethune heeft een voorstel tot grondwetswijziging klaar. Het voorstel voorziet dat in de federale regering evenveel mannen als **vrouwen** moeten zetelen.

■ Voor de liefhebbers: de **maatjes** zijn nu op hun best. De eerstelingen worden altijd met veel poeha en voor nog meer geld verkocht maar zijn meestal te mager. Op goede mosselen is het nog wachten tot eind augustus.

■ De Kamer heeft het ontwerp **Franchimont** goedgekeurd. Het ontwerp, genoemd naar de Waalse professor die het uit zijn koker haalde, betreft de hervorming van het strafrecht.

■ In het onderzoek naar de vermeende pedofiele activiteiten van minister **Di Rupo** gingen de politiediensten zwaar in de fout. Dat blijkt uit een onderzoek van het Comité P.

■ In Sint-Genesius-Rode, grenzend aan het Brussels hoofdstedelijk gewest, voerde het **TAK** een pamflettenactie. Rode vormt de zgn. corridor tussen Brussel en het Waals gewest en kent een Franstalige meerderheid. Het TAK vreest dat het bij volgende communautaire onderhandelingen als pasmunt gebruikt zal worden en zo definitief in handen van de francophonie zal komen.

(vervolg van blz. 1)

Wat de toekomst zal brengen is onduidelijk. Enkel een politieke dialoog zoals gesuggereerd door het Vlaams parlement kan een oplossing bieden. Editoriaal Edi Clijsters vat het in *De Morgen* van 14 juli als volgt samen: „De algemene verontwaardiging die nu in en buiten Spanje tot uiting komt, mag evenwel niet doen vergeten dat Spanje zich in zijn verbitterde strijd tegen het Baskische streven naar zelfbestuur nog altijd niet als een rechtsstaat gedraagt. Het

is allicht niet erg bon ton om zoiets uitgerekend nu in herinnering te brengen, maar het is onvermijdelijk. Tenslotte is het drama dat zich in het voorbije weekend in Baskenland heeft afgespeeld precies in de hand gewerkt door de manier waarop beide zijden in dit conflict zich van terreur hebben bediend en bedienen. Van een elementaire basis voor vredesonderhandelingen zal slechts sprake kunnen zijn wanneer aan beide zijden een oprechte bereidheid bestaat om een einde te maken aan een steeds zinlozer

Baskenland

krachtproef. Die bereidheid is er nu kennelijk niet en de emotionele reactie op wat zaterdag gebeurd is, zal vooral de onverzoenlijken in Madrid in de kaart spelen. En toch zal van daaruit het eerste 'vertrouwenwekkende gebaar' moeten komen. Niet zozeer omdat de ETA van haar kant al veel van die gebaren zou hebben gesteld, maar vooral omdat een oude staatsmanswijsheid aanbeveelt dat wie de meeste macht heeft ook de grootste wijsheid aan de dag moet leggen“.

(pdz)

EINDTERMEN

In de plenaire vergadering van het Vlaams parlement zijn verleden week woensdag de eindtermen voor het basisonderwijs goedgekeurd. Op voorstel van de VU-fractie werden ook de Vlaams symbolen in de eindtermen opgenomen. Daartoe behoren de vlag, het wapen, het volkslied, de Vlaamse feestdag en het Memoriaal van de Vlaamse gemeenschap, zijnde de IJzertoren.

Vlak voor de eindtermen in de openbare vergadering behandeld werden, dienden VLD en Agalev een amendement in. Beide partijen konden niet aanvaarden dat de IJzertoren als symbool zou worden erkend. Dat had te maken met het letterwoord AVV-VVK (Alles Voor Vlaanderen- Vlaanderen voor Kristus) dat in de toren gegrift staat. De VLD was van mening dat door dit letterwoord niet kan beweerd worden dat het IJzersymbool zich tot geheel Vlaanderen richt.

Agalev, overigens net als de VLD, vonden dat er een opening moest worden gecreëerd waardoor ook anderen symbolen erkend konden worden.

De andere partijen lieten zich niet van gen. De VU ontweek het amendement, wist van SP en CVP dat ze bij hun standpunt zouden blijven. Onder die druk stemden Agalev en VLD uiteindelijk niet tegen. Beide fracties onthielden zich. De andere partijen stemden voor.

MOTIE EUROPEES STEMRECHT

In de Vlaams-Brabantse provincieraad werd een motie goedgekeurd in verband met het toekennen van gemeentelijk stemrecht aan niet-Belgische Europese burgers. De motie werd door *Richard Peeters* namens de VU-fractie ingediend.

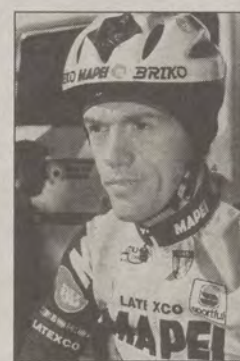
In de motie staat dat een ongenuan-

ceerde toekenning van gemeentelijke kiesrechten aan Europese burgers de eigenheid van Vlaanderen en meer bepaald van de provincie Vlaams-Brabant in het gedrang brengt. Omdat de federale regering de provinciale overheden had beloofd hen te betrekken bij de noodzakelijke wetswijzigingen, heeft de provincie Vlaams-Brabant een aantal aanbevelingen vooropgesteld.

Zo mag het verlenen van kiesrechten aan Europese burgers niet los worden gezien van de belastingsplicht. Wie zelf niet onderworpen is aan een eventuele bijdrage tot de gemeentekas kan geen belastingen opleggen aan zijn medeburgers, noch over de besteding ervan beslissen. Het stemrecht moet bovendien van uitzonderingen worden voorzien van zodra in een Vlaams-Brabantse gemeente 10% niet-Belgische Europese burgers wonen. In de faciliteitengemeenten kan het onweerlegbaar vermoeden van taalkennis niet worden uitgebreid naar niet-Belgen. Tot slot moeten uitvoerende mandaten aan de eigen onderdanen voorbehouden worden. VU en Vlaams Blok keurden de motie goed. Nagenoeg de volledige CVP-fractie ondersteunde de motie. Bijna alle VLD'ers en zes van de tien aanwezige SP-mandatarissen stemden tegen. Alle aanwezige groenen stemden tegen. De vijf Franstalige provincieraadsleden waren afwezig...

REPRESSIE

Het al dan niet toekennen van stemrecht aan Europese burgers heeft het maatschappelijk debat aangezwengeld. Aan het Europees stemrecht willen de sociaal-democraten het migrantenstemrecht koppelen. Twee Vlaams-nationalisten, *Karel van Hoorebeke* en *Geert Bourgeois*, eisen dat de repressieslachten hun kiesrechten terugkrijgen. Een aantal onder hen verloor dat recht gedurende de periode 1939 tot 1945. De VU'ers baseren zich op het anti-dis-

Tom werpt steelse blikken...

Se non è vero...

■ „Het is natuurlijk een mooi initiatief, maar zolang de mensen hun auto niet laten staan, lost dat allemaal niets op.”

- „Dat klopt: ik heb die van mij in de garage laten staan, maar ik was niet veel vlugger op mijn werk. Bovendien: als het regent of het sneeuwt neem ik zowieso de wagen. Je ziet van hier dat ik mij nat ga laten worden.”

■ „Voor mensen die alleen maar naar hun werk moeten gaan of voor de schoolgaande jeugd kan zoiets een oplossing bieden, maar zie je mij al met twee bakken melk op de bus stappen?”

- „Nee. Er staat toch ook niets tegenover: ze moesten de parkeerplaatsen in het centrum veel duurder maken. Dan zouden de mensen misschien wel twee keer nadenken.”

■ „Maar de middenstand zal daar helemaal niet tevreden mee zijn. Ze klagen nu al dat er geen opstapplaats aan hun winkel is.”

- „Het comfort van een auto zal de bus toch nooit kunnen bieden. Je bent ook altijd gebonden aan uren. En 's avonds rijden er geen bussen. Kan je nog een taxi nemen als je wil drinken.”

■ „Ja, die klagen ook al. Omdat het gratis is, zeggen ze. Het lijkt er wel op dat het allemaal gratis is, maar we betalen er hoe dan ook voor. En zo doen ze 'ne mens

geloven dat ze wat voor hem doen. Allemaal zakkenvullers zijn het, ja.”

- „Zo is het. Trouwens: wat maakt 38 miljoen op een totale begroting. Dat is wat kleingeld. Ze hoeven het voor mij dan ook niet helemaal gratis te doen. Vroeger was je goedkoper met de auto. Maar nu zullen de mensen denken: wat gratis is, kan niet goed zijn. En dan stappen ze nog in hun auto. We zijn zo verwend.”

■ „Als je het maar weet. Maar nu moet ik toch even opletten. Chauffeur, kan je mij misschien voor één keer aan mijn deur afzetten? Nee? Dan neem ik volgende keer weer gewoon mijn auto!”

(Eerste evaluatie van onze man in het Hasselts busje)

crimatiebeginsel om de slachtoffers van de repressie van de weeromstuit politieke rechten te verlenen. Het kan toch niet, zo menen de kamerleden, dat sommige Europese burgers die in eigen land geen stemrecht hebben dat hier wel zouden krijgen, terwijl sommige Vlamingen het kiesrecht verder moeten ontberen.

BRUSSELS GERECHT

De taalwet van 1935 bepaalt dat in Brussel minstens één derde Nederlandstalig moet zijn en minstens één derde Franstalig. Op zijn minst tweederde van het totaal aantal Brusselse magistraten dient tweetalig te zijn. Omdat er onvoldoende tweetalige magistraten zijn, weigerde minister van Justitie *Stefaan De Clerck* (CVP) onlangs ééntalig-Franstaligen op openstaande plaatsen te benoemen.

Verleden week tekenden de Franstaligen daartegen protest aan. Nood breekt wet is hun argumentatie. Aangezien er te weinig magistraten zijn moet de taalwet maar overtreden worden. Geen sprake van, zo antwoordde De Clerck. VU-kamerlid *Geert Bourgeois* trad hem uiteraard bij. Al had Bourgeois een ander voorstel op zak: splits de hoofdstedelijke gerechtelijke instellingen in Nederlandstalige en Franstalige instellingen.

VLAAMSE KIESKRING

Bram Wouters, zoon van Agalev-kamerlid *Joos Wauters*, haalde onlangs zijn licentiaatsdiploma Politieke Wetenschappen met een thesis over Vlaamse kieskringen. De student zocht uit welke de electorale gevolgen zouden zijn wanneer er één Vlaamse kieskring zou ingevoerd worden. Maakt men van een dergelijke kieskring gebruik bij verkiezingen voor het Vlaams parlement dan zou het aantal VU-zetels, op basis van de resultaten van mei 1995, van negen naar elf zetels stijgen. Ook in de kamer zou de VU er met één kieskring twee zetels op vooruitgaan. In het Vlaams parlement zou de huidige meerderheid van CVP en SP verloren gaan. Overigens zouden ook CVP en VLD geen meerderheid kunnen vormen, zodat de regeringsdeelname van VU of Agalev onafwendbaar zou zijn.

FORGES

Er is een overnemer gevonden voor het failliete Waalse staalbedrijf *Forges de Clabecq*. De arbeiders moeten evenwel instemmen met de overname door de Italiaans-Zwitserse onderneming *Duferco*. Indien de 1800 werknemers bij referendum de overname goedkeuren, zouden 893 banen behouden kunnen worden. De rest kan vanaf vijftig jaar op

brugpensioen of krijgt vijf jaar lang een hogere werkloosheidsvergoeding.

De leider van het ABVV *Michel Nollet* diende heel wat manoeuvres uit te halen om het referendum erdoor te krijgen. Zo heeft hij onder meer de socialistische, eerder extreem-linkse vakbondsman *Roberto D'Orazio* moeten uitschakelen. Deze weigerde een referendum te houden omdat vele werknemers met vakantie zijn. De overnemer dreigde daarop zijn overnameplan af te blazen. Ook het Waals gewest zette druk op de ketel. Bovendien werd het ministerie van Tewerkstelling ingeschakeld.

Het ministerie zal het referendum organiseren.

F. De Maître

Tobback slaat wild naar Witte en andere woedes.

Redmond

Het landbouw- en milieubeleid van de Vlaamse regering neemt rampzalige vormen aan. Het Mestactieplan staat op de helling en het ontwerpdecreet Natuurbehoud leidt tot toenemende spanningen tussen de landbouwsector en de milieubeweging.

Kleine boer aan lot overgelaten

Met de bescherming van natuur, grond en water is hier steeds een loopje genomen. Neem bijv. de wetten op de ruimtelijke ordening. Pas midden jaren 1970 werden de eerste gewestplannen goedgekeurd. Toen werd voor het eerst nagedacht over het instandhouden van natuurreservaten, over het vastleggen van beperktere woonzones en vooral over bouw- en verkavelingsvergunningen. Maar, dwars door de gewestplannen heen trok het ministerie van Openbare Werken zijn auto-wegen naargelang het de ingenieurs en politici goed uitkwam. Ter wille van de industriële wereld werd via het kabinet Eyskens met de plannen gesjoemeld. Iedere burger die de wet wilde omzeilen kon probleemloos de plaatselijke burgemeester aanspreken. Om landbouwgrond aan te kopen kreeg men zonder verwijl een verkavelingsvergunning. Nadien kon men de landbouwgrond als bouwgrond verkopen.

Landbouwgrond werd door bouwgrond vervangen. Midden de landbouwgrond werden wegen aangelegd. Langs die wegen moest andermaal gebouwd worden. De in de wet voorziene woonzones bleken aldus te 'beperkt' opgevat. De definitie van woonzones werd dan ook 'aangepast'. Toen hier en daar nog een lapje landbouwgrond overbleef, begon men te 'herkavelen'. Mede op aanvraag van de

Boerenbond moesten de kleine stukken verspreide landbouwgrond bij elkaar gebracht worden. Op dat moment rees een aantal torenhoge problemen die de kernen inhielden van de huidige gespannen verhoudingen tussen de argo-industrie en de kleine landbouwer enerzijds, en tussen de landbouwsector en de natuurbeweging anderzijds.

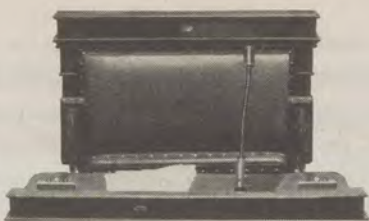
Eerst en vooral bracht de herkaveling een gespecialiseerde, grootschalige, gemoderniseerde en zeer kapitaalintensieve landbouw teweeg. De Boerenbond en haar politieke exponent de CVP hebben die evolutie geenszins tegengewerkt. De kleine boer of de gezinsbedrijven werden aan hun lot overgelaten. Temeer, daar de Boerenbond ook nallet de alternatieve landbouw aan te prijzen. Overigens maakte men de kleine bedrijven afhankelijk van de argo-industrie én van de financiële instellingen gelleërd aan de Boerenbond. De gezinsbedrijven werden tot overproductie gedwongen met een gigantische mestberg tot gevolg. De mestoverschotten vervulden het grondwater. Toen dat dramatische vormen begon aan te nemen werd in een Mestactieplan (MAP) voorzien. Op dat moment begon de Boerenbond te denken aan de belangen van haar traditionele achterban: de gezinsveeteeltbedrijven. Voor deze bedrijven vroeg en kreeg de

Bond tot tweemaal toe een versoepeling van de mestnormen. Op die manier dacht men de gezinsbedrijven natuurvriendelijker en onafhankelijker te maken van de argo-industrie. Daar kwam echter niets van in huis. Al dan niet toevallig laat de definitie van gezinsbedrijven te wensen over. Het volstaat een 'verklaring van eer' af te leggen om als gezinsveeteeltbedrijf erkend te worden. Dat bracht de grote varkensbedrijven en landbouworganisaties ertoe naar het Arbitragehof te stappen. Er is hier sprake van discriminatie, zo werd aan het Arbitragehof voorgelegd. Het Hof deelt die mening. Er lijkt geen andere uitweg meer dan voortaan voor iedereen de normen te versoepelen. En dat terwijl het vijf jaar heeft geduurd vooraleer het MAP werd goedgekeurd! Intussen is ook het conflict tussen de landbouwsector en de milieubeweging angescherpt. De eertijdse herkaveling leidde niet enkel tot grootschalig landbouwgebruik, maar ook tot een verstoerde verhouding tussen landbouw en natuur. Het eigene van de natuur werd kapot gemaakt en dus bereidde de Vlaamse regering een ontwerpdecreet Natuurbehoud voor. Na moelzame en lange onderhandelingen tussen Boerenbond en milieubeweging werd een vergelijk gevonden. In 750.000 ha landbouwgrond zou 'historisch permanent grasland' worden beschermd. Toen het decreet verleden week in de commissie Ruimtelijke Ordening moest worden gestemd, stonden opeens twee CVP-parlementsleden, in naam van de Boerenbond, op de rem. Ze nemen het niet dat het grasland niet langer voor bemesting kan dienen. De CVP'ers kregen de steun van VLD én Vlaams Blok. Dat heeft voor gevolg dat het decreet niet meer in de plenaire vergadering kan worden behandeld. Volgend parlementair jaar moet men hoe dan ook opnieuw beginnen. Of het jaar daarop of misschien tegen 2002!

(evdc)

Stof tot spreken

Voor het stellen van parlementaire vragen zijn alle redenen goed. Er wordt door de regering met geld geknoeid, er dreigt onheil, er kan mee in het nieuws gekomen worden, er kan een dossier mee samengesteld worden, ... Kortom alles kan, niets moet. In sommige gevallen blijkt zelfs nieuwsgierigheid voldoende te

zijn. Dat schijnt in ieder geval de hoofdreden te zijn geweest bij de CVP'er Jos Ansoms: „In landelijke gebieden ziet men regelmatig dat kleine kinderen als

'passagier' gezeten zijn op een landbouwtrekker. Soms vraagt men zich daarbij wel eens af hoe dikwijls het gebeurt dat zulke kinderen door een ondoordachte beweging van de tractor vallen en eventueel onder de wielen van het voertuig terecht komen of ander letsel oplopen." Let wel: Ansoms vraagt het zich niet altijd af. Alleen maar 'soms' ...

◆ WETSTRAAT ◆

De Vlaamse parlementsleden en de federale volksvertegenwoordigers zijn deze week met vakantie vertrokken. In de senaat wordt nog even verdergewerkt. Hét overheersende thema van het afgelopen parlementaire jaar vormde de Nieuwe Politieke Cultuur (NPC). Wat is ervan in huis gekomen? Een overzicht.

Verborgene agenda's

De talrijke NPC-gesprekken hebben nauwelijks tot resultaten geleid. Meerdere oorzaken lagen daaraan ten grondslag. Er was vooreerst de wedloop tussen de verschillende assemblees. Zowel op federaal en Vlaams niveau, als in zaal-F van de senaat werden NPC-gesprekken gevoerd. Aan elke overlegronde namen andere partners deel. Niet zelden werden de onderhandelingen doorkruist door de scheidingslijn tussen meerderheid en oppositie. Al te vaak werden de besprekingen gehypothekeerd door zogenaamde 'verborgene agenda's'.

ZAAL-F

In zaal-F van de senaat ging het initiatief uit van individuele parlementsleden. Er

was dus geen sprake van een partijen-overleg. Juist daarom werd in zaal-F over veel verdergaande maatregelen nagedacht dan in de andere gespreksronden. Vooral wat betreft de inspraak voor de burgers werden verrassende resultaten geboekt. Zo werd het uitschrijven van bindende referenda op verschillende niveau's in wetteksten omgezet. Of die gestemd zullen worden, is zeer de vraag. Eerst en vooral moet men ook in de andere parlementen akkoord gaan. Bovendien worden de voorstellen nog slechts expliciet door vertegenwoordigers van VLD, VU en Agalev ondersteund. De groep rond gewezen CVP-voorzitter *Johan Van Hecke*, die aanvankelijk schoorvoetend haar medewerking verleende, stuurt vandaag haar kat.

De federale meerderheidspartijen lieten een pijnlijk gebrek aan eerbied zien voor de autonomie van het Vlaams parlement.

Niet langer *Guy Verhofstadt* (VLD), maar *Wilfried Bervoets* (Agalev) trekt voortaan de kar, niet langer in zaal-F van de senaat, maar wel in zaal-31 van de kamer. Hoe de gesprekken daar verder zullen verlopen, blijft uitkijken. Het grote nadeel van dergelijke onderhandelingen is dat de individuele vertegenwoordigers niet steeds door hun respectieve partijbesturen gevolgd worden. Dat heeft niet enkel of niet zozeer met de inhoud van de verschillende voorstellen te maken. In de partijbesturen wordt gevreesd dat de individuele onderhandelingen uiteindelijk tot doel hebben kartels of andere vormen van samenwerkingsverbanden tussen partijen na te streven: de verborgene agenda.

WERKGROEP-LANGENDRIES

Dat kan niet vermoed worden ten aanzien van de onderhandelingen in de federale werkgroep-Langendries. Kamervoorzitter *Raymond Langendries* (PSC) riep alle partijen bijeen om een ambitieuze Staten-Generaal te houden. Daarvan kwam niet veel in huis. Na enkele gespreksronden zagen VU, VLD en Agalev het niet meer zitten. De onderhandelingen stonden haaks op de dagelijkse federale oude politieke cultuur, zo waren deze partijen van mening. En dus schoten nog slechts de meerderheidspartijen, onafgezien van de regeringsgeile PRL, over. Daardoor maakte men niet langer gewag van een Staten-Generaal maar van een werkgroep. Deze werd en wordt op autoritaire wijze geleid door de partijvoorzitters van de meerderheidspartijen. Het 20-punten programma dat voorlopig uit de bus kwam, heeft dan ook niet veel om het lijf. Naast enkele vage intenties, werd beslist dat wie in het parlement zetelt nog steeds

een uitvoerend lokaal mandaat kan waarnemen. Gewestelijke referenda zouden slechts adviserend zijn.

In vergelijking met de onderhandelingen in zaal-F of zaal-31, kan in de werkgroep-Langendries een duidelijk waarneembare strategie worden achterhaald. De agenda is zelfs niet meer verborgen. Iedere waarnemer ziet hoe de gesprekken in de federale werkgroep vooral tot doel hebben de NPC-onderhandelingen in het Vlaams parlement te boycotten.

VLAAMS PARLEMENT

Op voorstel van parlementsvoorzitter *Norbert De Batselier* (SP) kwamen in het Vlaams parlement oorspronkelijk vertegenwoordigers van alle partijen bijeen. De onderhandelingen werden degelijk en met respect voor elkaars inbreng voorbereid. Iedere partij kon een welbepaald thema uitwerken, stelde op basis daarvan een discussienota op die door de andere partijen bestudeerd werd. De onderhandelingen verliepen gemoedelijk, nu en dan vielen er weliswaar harde woorden, maar de plooiën werden meestal gladgestreken. Zo kon de CVP - in tegenstelling tot de andere partijen - niet akkoord gaan met het niet langer combineren van een parlementair en een uitvoerend lokaal mandaat. Toch zag het er na uit dat op 3 juli 1997 een vergelijk zou worden gevonden. De werkgroep-Langendries stak daar een stokje voor. In deze werkgroep waren de meerderheidspartijen immers van mening dat een parlementair nog een uitvoerend lokaal mandaat mag waarnemen. In het Vlaams parlement moesten CVP én SP volgen. SP-voorzitter *Louis Tobback* verplichtte de parlementsleden van zijn partij het standpunt van de CVP te onderschrijven, zo niet dreigde een wisselmeerderheid te ontstaan. De federale meerderheidspartijen lieten dan ook een pijnlijk gebrek aan eerbied zien voor de autonomie van het Vlaams parlement, voor de democratische samenwerking tussen partijen die de scheidingslijn tussen meerderheid en oppositie willen verlaten. Het slaafs volgen van de federale dictaten blijkt dan ook de verborgene agenda van het Vlaams NPC-overleg te worden. En dat terwijl er nog geen enkel voorstel over de herwaardering van het parlement werd goedgekeurd. Hoeft het verwondering dat de VU - althans voorlopig - ook in het Vlaams parlement uit het overleg stapte?

Le très grand Bruxelles

Tot nu toe viel de BTW-controledienst voor de zes Vlaamse randgemeenten met taalfaciliteiten onder de Vlaamse directie Mechelen. Voor diezelfde gemeenten ressorteert de controledienst voor de directe belastingen onder de tweetalige directie Brussel. Het ministerie van Financiën is nu van plan om beide controlediensten vanaf 1 oktober 1997 onder de tweetalige directie Brussel te doen vallen. Opvallend is dat de fiscus ook de Vlaams-Brabantse gemeente Bever, dat eveneens een specifiek taalstatuut heeft, bij Brussel inlijft. Dat deze maatregel een aanfluiting inhoudt van het territorialiteitsbeginsel, ligt voor de hand. In de kamer zei *Annemie Van de Casteele* dat op die manier in de kaart wordt gespeeld van de Franstaligen die nog steeds van 'le très grand Bruxelles' dromen.

Het VU-kamerlid vroeg aan minister van Financiën *Philippe Maystadt* (PSC) of de reorganisatie wel degelijk op 1 oktober ingaat, of het niet mogelijk is de diensten in Mechelen samen te brengen en of het niet eigenaardig is dat ook de gemeente Bever bij

de reorganisatie wordt betrokken. De minister gaf een wazig antwoord, waarbij hij erop wees dat de grondige onderzoeken worden opgedreven en behandeld zullen worden door 'polyvalente teams'. *Annemie Van de Casteele* maakte van de omhandige uitleg van *Maystadt* gebruik om hem meteen voor te stellen naast een Brusselse dienst een aparte Nederlandstalige dienst op te richten. De minister beloofde het voorstel te onderzoeken.

Naar aanleiding van een gesprek met de *Bond van Grote en Jonge Gezinnen* hebben *Annemie Van de Casteele* en *Joos Wouters* (Agalev) een wetsvoorstel ingediend over zwangerschapsverlof. Moeders waarvan de pasgeborene gehospitaliseerd moet blijven, zou de mogelijkheid worden geboden hun zwangerschapsverlof te verlengen. Op die manier kunnen de moeders het kind in het huishoudelijk milieu opvangen wanneer het uit het ziekenhuis ontslagen wordt. De periode van verlenging zou tot acht weken beperkt worden. De verlenging zou door de ziekteverzekering gedekt worden.

Pogingen van VLD en Agalev om de IJzertoren, als 'memoriaal' van de Vlaamse ontvoogding en als een te kennen symbool, uit de eindtermen van het basisonderwijs te schrappen zijn mislukt. Maar zelfs zonder deze verplichting is in sommige scholen van het basisonderwijs spreken over de IJzertoren geen taboe.

◆ ONDERWIJS ◆

De 10-jarige Nastassia Wynants, leerlinge aan het vijfde leerjaar van de gemeentelijke basisschool te Kortenberg, kreeg in haar klas de opdracht een spreekbeurt te houden over een geschiedkundig onderwerp. Het meisje vond dat er over de rol van de IJzertoren in de geschiedenis van de Vlaamse beweging heel wat te vertellen valt en koos dit onderwerp voor haar lezing. Nastassia haalde haar inspiratie bij het voorstel van Chris Vandembroeke en Kris Van Dyck om kinderen van de lagere school bewust te maken van hun Vlaamse identiteit.

OVERGROOTVADER

Nastassia valt met haar spreekbeurt onmiddellijk met de deur in huis „Vandaag ga ik jullie iets meer vertellen over het ontstaan van een belangrijk vredesmonument in ons land, namelijk de IJzertoren.” En zij begint haar verhaal bij de onafhankelijkheid van België toen „was het Frans de officiële taal. Zelfs de leraar op

school sprak Frans.” Maar deze taalstrijd had ook een sociaal aspect. „Alleen de kinderen van rijkelui gingen naar school want de gewone werkmensen konden toch geen boeken kopen voor hun kinderen.”

Daar zou verandering in komen dank zij mensen als Hendrik Conscience en Albrecht Rodenbach die wel vonden dat onze taal de moeite waard was om er voor te zorgen. Toch bleven er nog taalgreven, vooral in het leger en deze zouden tijdens de Eerste Wereldoorlog een rol spelen. Daar ontstond onder Vlaamse soldaten een geheime beweging die de aanzet zou vormen tot de Frontbeweging, het ontstaan van de Heldenhuldezerkjes, het AVV-VVK, de open brieven naar koning Albert, het IJzertestament, enz.... Die acties zouden ook aanleiding geven tot

het straffen van Vlaamse soldaten, o.m. door ze te verplichten hout te hakken aan de Orne in Frankrijk. Nastassia laat niet na haar verhaal over de Grote Oorlog met een persoonlijke noot op te fleuren want haar „overgrootvader heeft daar ook nog meegevochten en kreeg daar later deze medaille voor.”

UITNODIGING

Vervolgens komen het ontstaan van de IJzerbedevaarten en de oprichting van de toren aan bod, de aanslagen op de toren, de Vlaamse eisen, en tenslotte de erkenning van de toren als monument van de Vlaamse beweging. Nastassia eindigt haar verhaal met de mededeling dat op zondag 31 augustus a.s. de 70ste IJzerbedevaart plaats heeft.

Het klinkt als een uitnodiging! Na het lezen van deze spreekbeurt kunnen we niet zonder de vraag hoe dit ingewikkeld stuk Vlaamse geschiedenis door 10-jarigen wordt verteerd, dit zal grotendeels afhangen van de wijze waarop de leerkracht „voorbereidend werk” heeft verricht en/of kinderen van huize uit enige „duiding” meekregen. De leerlingen van het vijfde leerjaar te Kortenberg zullen na de spreekbeurt van Nastassia Wynants alvast geen problemen hebben met de veelbesproken eindtermen over Vlaamse beweging.

(mvl)

Met dank aan Paul en Maria Vanden Dorpe-Callens, Kortenberg

Nastassia Wynants: geslaagd voor de eindtermen Vlaamse beweging.

IJzertoren moet leerstof blijven

Naar aanleiding van 11 juli 1997 hebben de Vlaamse groenen van Helaba een boodschap verspreid waarin zij stellen dat de „IJzertoren als Vlaams memoriaal leerstof moet blijven”. Bij monde van Luc Versteylen, Anita de Potter en Mieke Van Hoof verbazen deze Vlaamse groenen zich over de tegenstand die de erkenning van de IJzertoren als memoriaal oproept. Zij verstaan dat sommigen zich ergeren aan de kruisvorm van die herdenkingstoren en aan de daarop aangebrachte lettertekens. „Maar moet dat bouwwerk niet worden gezien tegen de achtergrond van zijn geschiedkundige oorsprong, toen Vlaming en christen zijn nagenoeg synoniem waren?”, vragen ze zich af. Beter dan de IJzertoren als memoriaal uit het leerprogramma te weren, zou het juist de taak van het onderwijs moeten zijn, deze oorsprong toe te lichten. „Is het trouwens geen kenmerk van deze breeddenkende tijd, dat iedereen voortdurend ertoe gebracht wordt zinnebeelden van andere godsdiensten en levensbeschouwingen te aanvaarden en te eerbiedigen? Denk maar aan het bijwonen van begrafenissen of crematies, of aan het jaarlijks *Te Deum* met alle gestelde lichamen. Die ruimdenkendheid niet willen opbrengen kan wijzen op enig idelogisch racisme.” Tenslotte viiendt Helaba dat de IJzertoren leerstof moet blijven omdat deze „nog altijd de Vlamingen haat te kennen geeft waarme de vorige werd opgeblazen en de moedwillige onmacht van het toenmalige gerecht om de daders te vinden. Door deze misdadige aanslag tegen ons volk werden alle Vlamingen geraakt, van welke levensbeschouwing dan ook.”

Af en toe vraagt een Vlaming uit het „binnenland” ons, hoe het staat met die Vlamingen in Brussel. Is het wel waar dat hun toestand verslechtert? In de Louisaan wordt nu toch meer Nederlands gesproken dan vroeger? Om zo'n toestand te meten hebben we meer dan één parameter nodig. Een niet zo onbelangrijke parameter is het aantal geneesheren en apothekers dat gekozen heeft voor het Nederlandse, respectie-

◆ BRUSSEL ◆

Het eerste, voor de hand liggende besluit: het verschil tussen de twee taalgroepen is erg groot, bij de apothekers zowel als bij de geneesheren. Ook als de verhoudingen niet overeenstemmen met de verhoudingen tussen de taalgroepen bij de bevolking in het algemeen (de bovenlaag

zich op 19 jaren tijds ontwikkeld heeft. In 1978 zag de toestand er als volgt uit. Geneesheren in het Franse taalstelsel: 3.937; in het Nederlands: 456. Apothekers in het Franse taalstelsel: 1.348; in het Nederlandse: 167. Een vergelijking tussen 1978 en 1997 leert ons

1. dat het aantal *geneesheren* in beide taalstelsels toegenomen is;
2. dat het aantal Franse *apothekers* toegenomen is, het aantal Nederlandse daarentegen afgenomen;
3. dat de verhoudingen tussen de beide taalstelsels zowel voor geneesheren als voor apothekers in het nadeel van de Vlamingen verslecht zijn.

Inderdaad, bevonden er zich in 1978 nog ongeveer negenmaal meer *geneesheren* in het Franse taalstelsel dan in het Nederlands; in 1997 is dit tienmaal geworden. Bij de *apothekers* ziet de toestand er nog slechter uit. In 1978 telde men nog achttienmaal meer apothekers in het Franse taalstelsel dan in het Nederlandse, een betere toestand dan bij de geneesheren. In 1997 zijn het er tienmaal meer, precies evenveel als bij de geneesheren. Een verbetering kunnen we deze gang van zaken niet noemen, wat sommige beroepsoptimisten ook mogen beweren.

Een vinger aan de Vlaamse pols te Brussel

velijk het Franse taalstelsel bij hun inschrijving op de lijst van de Raad van de Orde. VU-volksvertegenwoordiger Annemie Van de Casteele was er benieuwd naar en vroeg minister van Volksgezondheid Marcel Colla om inlichtingen. Hij gaf ze; wij geven ze op onze beurt de lezers ter overweging. In het Franse taalstelsel zijn 5.876 *geneesheren* ingeschreven, in het Nederlandse 537. Voor de *apothekers* zijn de cijfers: 1.535 Frans, 145 Nederlands.

verfranst vlugger dan de onderlaag), zij zeggen toch iets over de basisbehoeften en zeker over de mogelijkheden voor de Vlamingen om in hun taal terecht te kunnen in de levensbelangrijke sector van de gezondheidszorg.

VAN TOEN EN NU

Wij beschikken echter over nog andere cijfers. Zij werden in 1978 aan de toenmalige VU-senator Vandezande verschaft, zodat wij kunnen nagaan hoe de toestand

Karel Jansegers

Regionaal gespreide economische steun

Tussen 1994 en 1999 ontvangen volgende gebieden in België vanwege de Europese Commissie volgende bedragen (in Belgische frank):

WALLONIE:

Provincie Henegouwen:	doelstellingsniveau 1: 29,6 miljard fr.
Regio Maas/Vesder: (enkele gemeenten in de provincie Luik, 717.000 inwoners)	doelstellingsniveau 2: 7,3 miljard fr.
Gemeente Aubange: (gelegen aan het drielandpunt met Luxemburg en Frankrijk, 14.500 inwoners)	doelstellingsniveau 2: 82 miljoen fr.
Regio Zuidwest-Wallonië: (213.000 inwoners)	doelstellingsniveau 5b: 1,6 miljard fr.
Totaal Wallonië:	37,1 miljard fr.

VLAANDEREN

Arrondissement Turnhout: (235.000 inwoners)	doelstellingsniveau 2: 1,8 miljard fr.
Limburg: (19 gemeenten, 485.000 inwoners)	doelstellingsniveau 2: 3,5 miljard fr.
Regio Meetjesland: (5 gemeenten)	doelstellingsniveau 5b: 400 miljoen fr.
Regio Westhoek:	doelstellingsniveau 5b: 1 miljard fr.
Totaal Vlaanderen:	6,7 miljard fr.

In het kader van doelstellingsniveaus 3 (bestrijden langdurige en jongerenwerkloosheid), 4 (herscholing en omscholing werknemers) en 5a (reconversie landbouwgebieden), ontvangt België nog eens zo een kleine 40 miljard Belgische frank op federaal vlak, wat het aantal aan Europese subsidies voor de periode 1994-1997 op meer dan 80 miljard Bel. frank brengt.

EU-steun wakkert delocalisatie aan

In het geheel krijgt België in de periode 1994-1999 meer dan 80 miljard Belgische frank subsidie voor het ondersteunen van zijn economie. Een kleine helft hiervan wordt verdeeld via de federale overheid; de resterende 43,7 miljard wordt regionaal verdeeld (zie kader).

DE GROTE KOEK

In Vlaanderen krijgt een deel van de provincie Limburg en het arrondissement Turnhout op die manier een belangrijke toelage. Ook het Meetjesland en de Westhoek worden, zij het in mindere mate, betoelaagd door de Europese Unie.

Maandag 7 juli vond in de commissie Regionaal Beleid van het Europees Parlement een debat plaats over de Europese steun die de regio's in België genieten, en dit naar aanleiding van het rapport van het Frans Europarlementslid Francis Decourrière.

ECONOMIE

DELOCALISATIE

Het overgrote deel van de koek echter valt Wallonië te beurt. Enkele gemeenten in de provincie Luik, de Luxemburgse gemeente Aubange en het zuidwestelijke deel van Wallonië krijgen aanzienlijke steun. Maar meer dan een derde van de totale Belgische toelage is echter voorbehouden voor Henegouwen, dat vooral door de mijnsluitingen zware economische klappen kreeg, en zich daar na meer dan twintig jaar nog altijd niet van blijkt te kunnen herstellen.

Deze steun, indertijd nog doorgedrukt door Henegouws PS-boegbeeld Guy Spitaels, is zeker niet onterecht. Henegouwen kampt met een hoge werkloosheidsgraad (13,2%) en heeft een Bruto Binnenlands Product dat slechts 77% van het Europees gemiddelde bedraagt (ter vergelijking: het Belgisch BBP ligt op 113% van het Europese gemiddelde). Bovendien zijn de problemen in Henegouwen eerder van structurele aard. Oude industrietakken (mijnbouw, ijzer, staal en textiel) zijn in langzaam verval en men slaagde er tot voor enige jaren niet in nieuwe bedrijven aan te trekken.

Tijdens het debat met vertegenwoordigers van de gewestregeringen, patroons, werknemers en specialisten werd echter een groot aantal minpunten aangebracht.

Jaak Vandemeulebroucke, VU-Europarlementslid, merkte op dat veel bedrijven in de regio Zuid-West-Vlaanderen (Kortrijk) naar de provincie Henegouwen verhuizen, juist omwille van die enorme subsidies die de Henegouwse lokale overheden kunnen aanbieden. Uiteraard heeft deze delocalisatie zware gevolgen voor de werknemers en voor de plaatselijke overheden die een groot aantal inkomsten verloren zien gaan.

Door deze delocalisatie schiet de royale Europese steun aan haar doel voorbij. Het kan immers nooit de bedoeling zijn de werkgelegenheid in een regio te bevorderen ten koste van een andere regio. Vandemeulebroucke stelde dan ook de vraag naar het netto aantal nieuwe arbeidsplaatsen dat werd gecreëerd met de Europese steunprogramma's. Wim Van Der Beken, de vertegenwoordiger van het Vlaams Economisch Verbond, kon deze vraag zeker bijtreden en vroeg een onderzoek naar de delocalisatie. Hij stelde dat door de Europese subsidiepolitiek concurrentievervalsing nooit is uit te sluiten, maar dat sterkere regio's eerder nog de zwakke regio's moeten meetrekken zonder dat ze zichzelf in een zwakkere positie dwingen.

MILIEU

Het zijn echter niet enkel de Europese subsidies die de bedrijven in het Kortrijkse de das omdoen. Vlaanderen heeft een strengere milieuwetgeving dan Wallonië en Noord-Frankrijk en er wordt ook strenger toegekeken op de toepassing van de gewestplannen. De toenemende bezorgdheid voor het milieu kan alleen maar worden aangemoedigd, maar feit is dat er in Zuid-West-Vlaanderen een onevenwicht is ontstaan tussen milieuzorg en ondernemen.

Een ander probleem dat werd aangekaart betreft de moeilijke en trage procedures die moeten worden gevolgd om Europese subsidies te bekomen. Door deze enorme rompslomp en de traagheid van de Europese administratieve molen duurt het soms jaren eer subsidies aan bedrijven kunnen worden toegekend en nog veel langer eer ze dan ook effectief worden betaald. In Henegouwen heeft men bijvoorbeeld sinds 1994 nog maar 42,7% van de subsidies toegezegd gekregen, en is er nog maar 17% betaald. Jaak Vandemeulebroucke, hierin gevolgd door de vertegenwoordigers van vakbonden en patroons, pleitte dan ook voor een vereenvoudiging van de procedures en een tijdige betaling van de toegekende subsidies.

Klaas Van Audenhove

Mis de Euro niet!

De invoering van de Euro, de Europese eenheidsmunt, zal van elk van ons enig aanpassingsvermogen vergen. Deze verandering zal gevolgen hebben op vele terreinen. Om deze het hoofd te kunnen bieden stelden *Hilda Theunisse* en *Karel Van Oostveldt* het boek **Invoering van de Euro: Financiële, boekhoudkundige en fiscale consequenties** samen.

Vooreerst worden hierin vanuit een historische achtergrond de perspectieven voor de Europese economische en monetaire unie uiteen gezet. Vertrekkende van het Verdrag van Rome wordt de Europese eenmaking in een voor ieder begrijpbare taal door een economische bril bekeken.

Vervolgens worden de boekhoudkundige aspecten van de overgang van de BEF naar de Euro belicht. Ook de fiscale problematiek komt aan bod, zowel wat de inkomstenbelastingen als de BTW betreft. Dit deel zouden we echter eerder onder de noemer „vakliteratuur“ voor accountants, bedrijfsrevisoren, financieel directeurs en fiscalisten kunnen onderbrengen. De gewone leek zal hier dan ook geen boodschap aan hebben.

Voor de goede huisvader die het gezinsvermogen tracht te beheren wordt het pas interessant in het laatste deel. Daarin wordt aandacht besteed aan de impact van de Euro op de financiële markten. Een adequate beleggingsstrategie vereist immers een onderbouwde en klare toekomstvisie. Er wordt hier uitgebreid ingegaan op de daling van het verschil tussen de langetermijnrente op de Belgische frank en de Duitse mark (de *spread* in het jargon) en de convergentie van de rentetarieven in het algemeen.

Het boek tracht tegelijkertijd te voldoen aan de noden van het bedrijfsleven en de nieuwsgierigheid van de leek. Daar dit boek tot stand is gekomen naar aanleiding van een studienamiddag aan de faculteit *Toegepaste Economische Wetenschappen* van het RUCA en elk deel is geschreven door een specialist ter zake wordt heel wat vakterminologie gebruikt. Daar het boek in eerste instantie wellicht een doelgroep van specialisten op het oog heeft, kan men stellen dat een leek er ook nog heel wat van zou kunnen opsteken. Waarin het boek zeker is geslaagd is beknoptheid in veelzijdigheid. Het behandelt meerdere aspecten van het invoeren van de eenheidsmunt zonder deze langdradig uit de doeken te doen. Al bij al is dit een boek dat elk van ons kan boeien. Binnenkort betalen we immers allen met Euro!

Kristof Agache

⇒ **Invoering van de Euro: Financiële, boekhoudkundige en fiscale consequenties. H. Theunisse & K. Van Oostveldt (red.). Uitg. Garant Leuven. 142 blz., 890 fr.**

R. Sommer

Nederlanders in de toekomst – zoals in het verleden – de handen in mekaar zullen slaan om van het Vlaamse Voeren een goed bestuurde en toekomstgerichte gemeente te maken, ten dienste van de bevolking. Het huidige wanbeleid kan niet langer duren. Laat deze 11 juli 1997 dan ook de voorbode zijn van een schitterende overwinning van de Voerbelangen bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2.000."

Het braadfeest na de wandeling mocht ruim 100 eters verwelkomen. Toespraken waren er van o.a. nationaal VU-voorzitter Bert Anciaux, gedeputeerde van de provincie Limburg Frieda Brepoels en van ere-

De regionale VU-krant

Nationalisme Flamand Stop!

Vrijdag 11 juli, zes uur 's ochtends, Voeren. Naar traditie loopt een en ander spaak bij de bevestiging van het gemeentehuis van 's Gravenvoeren. Ambtenaren van de provincie Limburg zorgen ervoor dat de Leeuwenvlag gehesen wordt. Niet veel later wordt zij al vergezeld door de Belgische, de Europese, de Waalse en de Luikse vlaggen. Ze werden er opgehangen door burgemeester Smeets en eerste schepenen Happart. Die hadden in de voorgaande dagen ook de tijd gevonden om een bord met daarop de tekst 'Nationalisme Flamand Stop!' in elkaar te knutselen. Het tooide van bij de vlaggenwissel het gemeentehuis.

Het is inmiddels tien uur en een zestigtal VU-militanten en -sympathisanten verzamelt aan Harmoniezaal Kursaal. Ze zijn er gekomen om te luisteren naar enkele

11 juli-toespraken, maar zeker ook om al wandelend een stukje van Voeren te ontdekken. De organiserende VU-afdeling heeft gezorgd voor een drietal gidsen die de rede van Johan Sauwens afwachten om met hun groep te vertrekken. Sauwens verwees o.m. naar de discussie omtrent het stemrecht van EU-burgers en had daarbij bijzondere aandacht voor Voeren. Het EU-stemrecht stelt daar volgens de Vlaamse volksvertegenwoordiger geen problemen: „Integendeel zelfs, het merendeel van de EU-burgers in de zes Voerdorpen zijn Nederlanders die zich op een voorbeeldige wijze hebben geïntegreerd in het plaatselijke verenigingsleven. Hun bijdrage tot de ontwikkeling van de Voerstreek kan enorm belangrijk zijn voor de Vlaamse Gemeenschap. Het lijkt dan ook niet meer dan logisch dat Vlamingen en

kamerlid Jan Caudron die vanuit Erpe-Mere de weg naar Voeren had gevonden. Onder de aandachtige toehoorders ook VU-kamerlid Hugo Olaerts en nationaal VU-secretaris Laurens Appeltans.

BIJ DE RIJKSWACHT

Terwijl in Harmoniezaal Kursaal bier en braadworsten van eigenaar wisselden, trachtten Jan Peumans, burgemeester van Riemst en Guido Sweron, Vlaams Voerenaar, het bord van Smeets en Happart te laten verwijderen. Peumans zocht en vond contact met het ministerie van Binnenlandse Zaken, maar haar zegen was blijkbaar niet voldoende om adjunct-arrondissementscommissaris Wijnants er toe aan te zetten het bord te verwijderen. Wijnants gaf toe dat het bord een provocatie was en dat het de taalwet overtrad, maar bleef verder stoïcijns kalm onder die vaststellingen. Hij is nochtans de man die erop moet toezien dat de faciliteiten voor Franstaligen in Voeren worden nageleefd. Overtredingen van de taalwet vallen onder zijn verantwoordelijkheid, ook als die van Franstaligen komen. Peumans diende officieel klacht in. Wijnants van zijn kant bleek later op de dag, toen personeel gevonden moest worden om het bord te laten verwijderen, spoorloos. De rijkswachters die – in gevechtskleding – waren ingezet om het verbod op samenshooling te handhaven stonden erbij en keken ernaar. Dat laatste deden ze niet toen er een poging was om een Ippa-kantoor te overvallen. Enkele stoute gangsters hadden ondanks de aanwezigheid van meerdere tientallen rijkswachters en politiemensen in een straal van amper 150 meter immers de kans gezien om een bankdirecteur enkele bijzonder onaangename momenten te bezorgen. Etende en wandelende VU'ers blijven in hoge mate staatsgevaarlijk en verdienen dan ook alle aandacht! Volgende jaar is er weer een 11 juli-feest in Voeren.

Eerbare boedelscheiding

In de statige Ridderzaal van het Gentse Gravensteen organiseerde de Dr. J. Goossenaertskring Gent-Eeklo op donderdag 10 juli het feest van de Vlaamse gemeenschap. 250 Vlamingen, in aanwezigheid van meerdere VU-prominenten als de Gentse schepenen Lieven Decaluwe, fractieleider in het Vlaams parlement Paul Van Grembergen en ere-senator Frans Baert, luisterden naar de kleinkunstlieders van Alfred den Ouden. Nagenoeg alle VU-jongeren uit Gent-Eeklo waren present. Na de feestrede van IJzerbedevaartvoorzitter Lionel Vandenberghe, zongen jong en oud uit volle borst Klokke Roeland en De Vlaamse Leeuw. Frans Baert werd aangemaand dirigent te spelen, bedankte vriendelijk, want wist dat je Gentenaars niet moet leren de toon tijdens het zingen van hun Klokke Roeland aan te houden.

„Dat 11 juli een feestdag is”, zo stipte Lionel Vandenberghe in zijn toespraak aan, „is nog onvoldoende bij de doorsnee bevolking doorgedrongen. Heeft dit iets te maken met een groter wordende onverschilligheid, met de ik-betrokkenheid, met de broeden-spelen mentaliteit?”

Alleszins raadde de IJzerbedevaartvoorzitter alle Vlamingen aan zich zelfbewuster op te stellen. Hij vroeg zich af of „we wel voldoende Nederlands praten als we in Brussel zijn. Waarom zouden we de Voerstreek eens niet bezoeken als toeristische uitstap? Steunen we voldoende de initiatieven die de Vlaamse emancipatie bevorderen? Zullen we op de volgende IJzerbedevaart aanwezig zijn?”

Welke boodschap Vandenberghe op de 70ste Bedevaart zal uitdragen, kon reeds min of meer tijdens de feestrede achterhaald worden. „De tijd is rijp om aan tafel te gaan zitten, Wallonië en Vlaanderen, om als volwassen en zelfstandige deelstaten samen te overleggen wat men nog gemeenschappelijk wil doen. Is die ultieme dialoog niet meer mogelijk, dan moet iedereen daaruit zijn conclusies trekken. Het wordt hoe langer hoe duidelijker dat een eerbare boedelscheiding te verkiezen valt boven het eindeloze geruzie in het unionistisch federalistisch huishouden.”

Ooievaar op feestje van kikker

De 11 juli-viering van de provincie Vlaams-Brabant ging door in het stadhuis van Leuven, als gastspreker was burgemeester-senator en partijvoorzitter Louis Tobback uitgenodigd. En dat vonden de Volksuniejongeren maar een rare keuze.

„Een kikker nodigt toch ook geen ooievaar uit op z'n verjaardagsfeestje”...

Dat had wel een beetje uitleg nodig.

VUJO-voorzitter Sigurd Vangermeersch: „Voor ons is Tobback de verpersoonlijking van alles wat Vlaanderen kan missen. De jongste weken werd dit nogmaals bewezen. Er was het keldereren van de wisselmeerderheid in het Vlaams parlement inzake de wetgeving op successierechten voor ongehuwde samenwonenden.

Er was het opleggen van nationale NPC-maatregelen aan het Vlaams parlement dat veel verder wou gaan dan wat de

partijvoorzitters in de federale Kamer hadden uitgedokterd.

En er was de onbeschouftheid om vreedzame actievoerders uit te schelden, de deur voor hun neus dicht te gooien en er de politie op af te sturen.

De keuze van Tobback als 11 juli-spreker kon dus voor ons echt niet!”

Daarom deelde VUJO een gepeperd pamflet uit.

Stijn Bex van VUJO-Leuven vat het samen: „Een eigen Vlaamse politiek heeft geen zin wanneer de oude Belgische gewoonten worden overgenomen. Het is onaanvaardbaar dat een partijvoorzitter de autonomie van het Vlaams parlement met directieven vanuit de federale Kamer beknot.”

Het is niet geweten of de ooievaar zich in de Vlaamse kikker heeft verslikt...

11 juli: een feest

Links: de 11 juli-viering gezien door de spitse ogen van Meynen, huistekenaar van De Nieuwe Panorama.
Boven: sfeerbeeld van de officiële 11 juli-viering in Brussel.

Geen mythes over Vlaamse volksaard

De Vlaamse minister-president *Luc Van den Brande* verkondigde op een te vroeg gehouden (5 juli) 11 juli-feest te Herentals dat onze natievorming niet mag uitgaan van „mythes over een Vlaamse volksaard” en niet steunen op „volks- of staatsnationalisme”. Waarop dan wel? Op het betere beleid dat een Vlaamse overheid haar burgers kan aanbieden! En wat als bv. de Nederlandse of Duitse overheid een nóg beter beleid zou aanbieden? Wij huiveren bij de gedachte alleen al!

Het is ons al langer bekend dat, alle gebaren ten spijt, Van den Brande geen flamingant is, laat staan een nationalist; veeleer een opportunist. Wat niet belet dat hij vanuit zijn functie een objectief bondgenoot kan zijn van de Vlaamse beweging en dit soms ook is. Als beroeps politiek is hij er echter vóór alles op uit, binnen „politiek correcte” krijtlijnen te blijven. *De Standaard* van 7 juli stipte zelfs aan dat zijn hierboven vermelde uitlating gezien moet worden „als vingerwijzing naar degenen die hem steevast verwijten toesturen over etnisch nationalisme”.

„BRUIN”

Erger is wat commentator *Guy Tegenbos* dezelfde dag in hetzelfde blad hierover aanmerkte. Volgens hem „deed de Vlaamse minister-president er goed aan (...) afstand te nemen van natievormende theorieën die op een etnische of staatsnationalistische basis stoelen”. Staatsnationalistische, inderdaad, want staatsnationalisme is vals nationalisme.

Luc Van den Brande

Wat is echter zo verkeerd aan het etnische of volksnationalisme? Tegenbos schrijft het onomwonden: het is „bruin”. De *Standaard*-journalist levert daar echter geen argumenten voor. Hij zou dat ook moeilijk kunnen. „Bruin volksnationalisme” is een in zichzelf tegenstrijdig en dus onbestaanbaar begrip.

Met „bruin” is vanzelfsprekend het nationaal-socialisme bedoeld. Dit nu stoelde geenszins op het volksnationalisme maar op racisme (*de Slaven zouden minderwaardig zijn*). Na aanvankelijk volksnationaal lijkende gebaren (*de aansluiting van Oostenrijk, de bevrijding van de Sudetendeutsers*) ontpopte het zich tot een zeer imperialistische vorm van cynisch staatsnationalisme: de Tsjechen werden, na afscheiding van hun volks-Duitsers, onder „Protectorat” gebracht en met verduitsing op lange termijn bedreigd. En Zuid-Tirol werd op het altaar van een bondgenootschap met het fascistische Italië opgeofferd.

Het volksnationalisme daarentegen heeft geen belangstelling voor de inlijving van vreemde volksgroepen; wel voor hun eigenheid (op voorwaarde van klare grenslijnen). Het is de grondslag van de Volksunie; wat meer is: van de Vlaamse beweging zelf. Deze grondslag „bruin”

noemen is laster. Het is laster die past in een ruim opzet. Verzwakking en verdachtmaking van het Vlaams volksbewustzijn maakt ons rijp voor het natielozes opgaan in een groter geheel. Dit is nu in opbouw. Het heet 'Europese Unie'.

(kj)

Weinig strijdbare De Batselier

De 11 juli-toespraak van de voorzitter van het Vlaams Parlement heeft tot enige ontgoocheling aanleiding gegeven. De VU-ondervoorzitters Nelly Maes en Patrik Vankrunkelsven vertolken deze als volg:

„De Volksunie vindt het volkomen begrijpelijk dat voorzitter De Batselier de klemtoon heeft willen leggen op de inhoudelijke invulling van de Vlaamse autonomie, ze heeft daartegen dan ook geen bezwaar.

Maar op de vooravond van een nieuwe communautaire dialoog en in het licht van de recente dreigingen van de Franstaligen en de verfransingsdruk in Brussel en de Vlaamse Rand kwam de toespraak van dhr. De Batselier als weinig strijdbaar over. De VU acht het vanzelfsprekend dat de voorzitter van het Vlaams Parlement

op 11 juli de vertolker is van de vaste wil van zijn instelling, niet alleen om inhoud te geven aan zijn bevoegdheden maar ook om het gezag van het Vlaams Parlement over gans Vlaanderen en als vertolker van de wil van alle Vlamingen te bevestigen.”

Anderlechts probleemwijk wordt aangepakt

◆ UIT DE REGIO ◆

F. Deprez

Jarig toneel in Vlaams-Brabant

125 jaar geleden werd de Koninklijke Toneelvereniging *De Noordstar van Brussel* opgericht en 75 jaar geleden ontstond het Provinciaal Toneelverbond Brabant, nu Vlaams-Brabant en Brussel. Deze twee jubilarissen worden met een dubbel-tentoonstelling gevierd. Nog tot 27 september 1997 kan iedereen die geïnteresseerd is in het amateurtoneel komen kijken hoe het vroeger was en hoe het nu is. De tentoonstelling is zeer visueel opgevat, met heel wat voorwerpen, vlaggen, borstbeelden, herinneringsmedailles, schalen en bekertjes, foto's, oude toneelboekjes en regieboeken enz. Aandacht wordt besteed aan de vele prijskampen die door de ju-

bilerende verenigingen worden uitgeschreven. Tijdens de openingsuren kan de bezoeker video's bekijken van opvoeringen van verschillende toneelgezelschappen uit Vlaams-Brabant en Brussel; elke namiddag een andere video. 's Morgens en op zaterdag kan u zelf uw keuze maken. Er zijn ook gratis lessen voor jongeren rond alles wat met theater te maken heeft. Vooraf reserveren is een noodzaak. Open: maandag tot zaterdag van 10 tot 18u.; gesloten op dins-, zonen feestdagen. Toegang gratis.

⇒ Info: AMVB, Visverkopersstraat 13, 1000 Brussel, 02/512.42.81.

Alarmerende berichten via brieven en krantenartikels brachten staatssecretaris Vic Anciaux ertoe op 20 juni jl. een bezoek te brengen aan de Anderlechtse Kuregemwijk, meer bepaald waar de steenweg naar Bergen begint. Hij sprak er met verschillende handelaars die getuigden van hun vrees om verder te investeren in deze geteisterde buurt. Sommigen onder hen staan op het punt voor hun activiteiten andere oorden op te zoeken. In het kader van het *Sociaal Impulsfonds* (SIF) heeft Vic Anciaux 15 miljoen vrijgemaakt voor de oprichting van een buurthuis in Kuregem. Sociaal-maatschappelijk werk heeft echter weinig zin als de basisveiligheid niet gewaarborgd kan worden. Om de SIF-investeringen te laten renderen en als gevolg van zijn bezoek, organiseerde Vic Anciaux op 30 juni jl.

een overleg met de Vaste Preventiesecretaris van Binnenlandse Zaken en de Rijkswachtdistrictscommandant. Dit overleg heeft alvast volgend concreet resultaat opgeleverd: in het kader van het Veiligheidscontract Anderlecht zullen in de wijk 1 of 2 politiebureaus worden geopend. Dit was trouwens een van de grootste verzuchtingen van de handelaars: zichtbare en permanente politieaanwezigheid in de straten. Op maandag 1 september zullen Kris Van Limbergen (de Vaste Preventiesecretaris), minister Grijp, kolonel Torrez (de rijkswachtdistrictscommandant), politiecommissaris Vandelanotte en Anderlechtse burgemeester D'Hoogh Vic Anciaux vergezellen bij een tweede bezoek.

Brussels staatssecretaris Vic Anciaux maakte o.a. 15 miljoen vrij voor de oprichting van een buurthuis in Kuregem.

Mensen in nood kunnen naar de kapel...

Tijdens de jongste zitting van de OCMW-raad van Affligem diende OCMW-raadslid Guy Uyttersprot (VU) een voorstel in tot aankoop of huur van een woning voor opvang van mensen in nood. Uyttersprot verwees daarbij naar de opvang van twee gezinnen die onlangs in de deelgemeente Essene door brand werden getroffen. De voorzitter van de raad deelde de leden mee dat het OCMW van Affligem alles in het werk had gesteld om aan de noden van de getroffen gezinnen te voldoen. „Mensen in nood kunnen steeds opgevangen in de kapel van het rusthuis”, stelde de voorzitter. Meer moet dat blijkbaar niet zijn.

Het voorstel-Uyttersprot kreeg dan ook enkel de steun van de CVP-fractie in de OCMW-raad.

NIUWE INFO-BROCHURE

Via de beleidsnota van het OCMW konden de leden vaststellen dat de vraag naar de dienstverlening van het OCMW sterk is gedaald. Ook de resultaten van een ouderenbevraging bevestigden dat de OCMW-dienstverlening onvoldoende of zelfs helemaal niet gekend zijn. Om hieraan te verhelpen diende OCMW-raadslid Guy Uyttersprot een voorstel in om de bestaande kennismakingsbrochure

van het OCMW van Affligem te actualiseren. De meerderheid keurde het voorstel goed.

Deze nieuwe infobrochure bevat ondermeer de samenstelling van de OCMW-raad, een overzicht van de bestaande dienstverlening, info over het rusthuis, de openingsuren,...

Alle inwoners van de gemeente Affligem krijgen deze OCMW-infobrochure in de bus.

SOCIAAL IMPULSFONDS

Na de gemeenteraad heeft nu ook de OCMW-raad zijn vertegenwoordigers

aangeduid voor de stuurgroep van het Sociaal Impulsfonds. De raad duidde de raadsleden De Wachter (SP) en Uyttersprot (VU) aan. Met het Sociaal Impulsfonds zet de Vlaamse regering een nieuwe stap in de realisatie van een effectief partnerschap met de gemeenten en de OCMW's.

De middelen uit het Sociaal Impulsfonds worden onder de lokale besturen verdeeld op grond van 10 achterstellingscriteria. Elk lokaal bestuur dient een beleidsplan in te dienen. De gemeente Affligem zou werk maken van een drugspreventiebeleid.

OOST-VLAANDEREN

Za. 9 aug. WAASMUNSTER: Barbecue vanaf 19u. in de Gemeenschapsschool, Kouterbos, Kouterstraat. Deelname: 350 fr., kinderen 175 fr. Org.: A. Verbruggenkring Waasmunster.
Zo. 10 aug. WAASMUNSTER: Fietszoektocht met schitterende prijzen. Inschrijven vanaf 14u. in de Gemeenschapsschool Kouterbos, Kouterstraat te Waas-

munster. Info: Willy De Bruyne (052/46.23.06), Antoine Van Goethem (052/46.22.92) en Ramin Smet (052/46.30.44). Org.: A. Verbruggenkring Waasmunster.

WEST-VLAANDEREN

Do. 24 juli BRUGGE: Sport en Spel-dag in „t Keunekot”. Volkspelen met VVVG-Brugge. Samenkomst vanaf 14u. Start om 15u. Nadien gezellige koffietafel. Deelname: 175 fr.p.p. Inschrijven bij Joriska.
Tot do. 31 juli OOSTDUINKERKE: Tentoonstelling 'Politieke cartoons: humor in de Vlaamse beweging' in het gemeentehuis, Leopold II-laan, 2. Met cartoons van o.a. WIJ-huistekenaar Redmond. Meer info bij de Dienst toerisme: 058/53.30.55 of 058/51.11.89.
Wo. 13 aug. BRUGGE: Dagtrip naar Antwerpen met VVVG-Brugge. Info en inschrijvingen: Charles Tamsyn (050/35.37.99)
Vr. 22 aug. BRUGGE: Jaarlijkse buitenlandse reis van VVVG-Brugge. Dit jaar worden het 4 dagen Friesland. Info en inschrijvingen: Charles Tamsyn

(050/35.37.99).
Za. 23 aug. IZEGEM: Vlaams Zomerfeest. Familiefeest georganiseerd door alle verenigingen van het Vlaams Huis. Om 13u.30 start minivoetbaltornooi. 20u. 3de Vlaamse zomernacht (VUJO-fuif met DJ's van Studio Brussel). Op zondag 24/8: vanaf 9u. eindronde minivoetbaltornooi. Om 9u.45 aperitiefwandeling; 11u. finale minivoetbal en aperitief met muzikale omlijsting; 13u. barbecue; 15u. retro-voetbalmatch; 16u.30 „Schijt je rijk”. Dit alles in domein Ruytershove, Manegemstraat. Info en inschrijvingen bij Ivan Bourgeois (31.53.97).

ANTWERPEN

Di. 22 juli MORTSEL: Jaarlijkse fietstocht van FVV-Mortsel. Samenkomst om 13u.30 voor gemeentehuis Mortsel.
Do. 31 juli HEIST O/D BERG: Afsluitingsdatum van deelnemerslijst groepsreservatie voor première van musical *De Witte* in het gemeentelijk CC op 18/10 om 15u. Org. VU-afdeling, 015/24.80.86.
Za. 23 aug. HEIST O/D BERG: Wie gaat mee naar Saint-Hubert (Ardennen) voor verbodderingsfeest? Vertrek om

7u.30 per trein. Programma op eenvoudig verzoek bij VVV, Berop 2, 2220 Heist o/d Berg (015/25.15.82). Info: Vlaamse Kring Rodenbach, Van Dijk (015/24.80.85). Org. reis: gemeentebestuur en cultuurraad.
Zo. 31 aug. WESTERLO: Met de bus naar Diksmuide. Vertrek om 7u. aan de Kon. Leopoldlaan 1 te Westerlo (kruispunt met ring). Stopplaatsen: 7u.05 Tongerlo-kerk; 7u.10 Voortkapel-pleintje; 7u.20 Olen-dorp. Inschrijven voor 25/8 bij Jef en Lief Thys-Aerts (014/54.48.07). Kostprijs: 250 fr. leden VU-Westerlo; niet-leden 300 fr., -12j. gratis. Vertrek uit Diksmuide om 16u.30.
Wo. 24 sept. TURNHOUT: Ludo Abicht over „De Palestijns-Joodse problemen. Vrede in het Midden-Oosten?”. Om 20u. in de Warande, Keldercafé. Org.: Vlaamse Kring Turnhout i.s.m. VCLD.
Vr. 26 sept. BERCHEM: Driedaagse reïns van FVV-Berchem naar Siegen. Met bezoek oude stad. Za. 27/9 bezoek aan Ginsburg, Bad Berleburg. Zon. 28/9: Freudenburg. Deelname ca. 7.500 fr. Inschrijven door betalen van voorschot (3.000 fr.) bij FVV-Berchem. Deelname voor max. 30 personen. Wees dus vlug!

Wenst U meer informatie over de
advertentiemogelijkheden
in WIJ?

Bel dan vandaag nog naar
Karin De Wandeleer

op het nummer 02/481.78.60

**Kostuums
naar maat**

Tel.: 03/231.35.83

**TAVERNE-RESTAURANT
NV JAN BREYDEL**

Brugsesteenweg 108 - 8460 OUDENBURG
Telefoon 059/26.82.97
Telefax 059/26.89.35 *dinsdag gesloten*

Het enige restaurant uit de streek dat durft zijn verse vis te tonen (zie toonbank ingang)

Specialiteiten: Visfondue 10 soorten
Visassortiment 7 soorten
Senegalees Stoofpotje
Hoevekip Valentine Thonart + kreeft.

**Brood- en
banketbakkerij**

R. DE BEULE
Heirbaan 53
2070 BURCHT
Tel.: 03/252.70.98

**SPECIALITEIT
VAN ALLE
GELEGENHEIDSGEBAK**

TEGELS

Karel Van den Berghe BVBA

Gentsesteenweg 377
9300 Aalst

Tel.: 053/70.06.64
Fax: 053/77.81.05

- 1.000 soorten in voorraad
- verdeler van: Sphinx, VENIS, Porcelanosa, Gazzini, KOS-MOS, Rodal, FARO, Villeroy & Boch, enz... enz...

DE REUS IN TEGELS

Het Palinghuis

Sedert 1910
JAN PAUWELS-DE BRAUWER
Oude Brugstraat 16, 9200 Schoonaarde
Tel. 052-42.32.46

Wekelijkse rustdag vrijdag tot zaterdag 18 uur
Jaarlijks verlof december De familiezaak met traditie

Misschien het mooiste Hotel in Vlaanderen

3 overnachtingen, half pension 4 gangenmenu,... enz.

Luxe-kamer met douche 6.500,- Bfr. p.p.
Luxe-kamer met dubbele whirlpool 9.800,- Bfr. p.p.

Tel. 059/26.82.97 10 Km van Brugge
Fax 059/26.89.35 & Oostende

Hotel De Stokerij Oudenburg

1 fles champagne met deze bon!!!!

Email Hotel De Stokerij @flanderscoast.be.

Sluit een handicap uit?

WORDEN personen met een handicap uitgesloten? Hoe dan ook, de integratie van personen met een handicap heeft veel facetten. Daarom onderzocht Standpunten hoe men een geïntegreerd beleid kan voeren in verband met thuisbegeleiding, ondersteunend onderwijs, aangepast wonen, toegankelijkheid en geschikt werken. Verder wordt aandacht besteed aan de erkenning van gebarentaal.

UKAN een jaarabonnement nemen op het kwartaaltijdschrift Standpunten door 300 frank te storten op rekeningnummer 435-0259801-18 van het Vlaams Nationaal Studiecentrum vzw. Voor een los nummer betaalt u 100 frank. Meer informatie: VNS vzw, Barrikadenplein 12 te 1000 Brussel. Tel.: 02/219.49.30 of fax: 02/217.35.10.

Ons e-mailadres

redactie@vpri.be

Vanaf deze week is ons weekblad ook via e-mail bereikbaar. Hebt u vragen, wilt u iets kwijt (een lezersbrief of een opinie, een mededeling voor de activiteitenkalender, enz...)

Alles kan op ons elektronisch adres: redactie@vpri.be.

VLAAMS-NATIONAAL
WEEKBLAD

Alle stortingen van
abonnementen en redactie
op rekeningnummer
435-0272161-59 van
WIJ, Barrikadenplein 12,
1000 Brussel.
Tel. 02/219.49.30
Fax 02/219.97.25
E-mail
redactie@vpri.be
Jaarabonnement 1.800 fr.
Los nummer 35 fr.

**Verantwoordelijk
uitgever:**
Bert Anciaux
Barrikadenplein 12
1000 Brussel

Reclameregie:
Decom
Gossetlaan 30
1702 Groot-Bijgaarden
Tel. 02/481.78.60
Fax. 02/481.78.82

Een uitgave van het
Vlaams Pers-, Radio- en
TV-instituut v.z.w.

Hoofdredacteur:
Maurits Van Liedekerke

Redacteuren:
Eric Van de Castele
Geert Vranken

Secretariaat:
Hilde De Leeuw

DEZE WEEK IN

Knack

**ELIO DI RUPO
WERD BELASTERD**

Waarom werd Elio Di Rupo destijds zo lichtvaardig in een kwaad daglicht gesteld? Wie maakte welke fouten tijdens het onderzoek? Een reconstructie.

**DE NATUUR
ALS VIJAND**

Dood na een wandeling in het bos? Ook in de Vlaamse natuur zitten parasieten die de mens bedreigen. De beesten in onze bossen, een onthullend verhaal.

**KNACKS GROOT
ZOMERSPEL '97**

Meer dan 3.950.000 fr. prijzen te winnen. Finaleprijs: 1 Peugeot 306 cabriolet!

**ZOMERHAPPE-
NING HALLE**

Een voorsmaakje van de wandeling en fietstocht, die Knack op 27 juli in Halle organiseert. Leest u deze week in Weekend Knack.

ELKE WEEK MET WEEKEND KNACK, TELE KNACK EN VACATURE

Per jaar eet de Vlaming gemiddeld 5 kg vlees minder dan de Brusselaar en 10 kg minder dan de Waal. Tot dit besluit kwam een bureau dat in opdracht van VLAM, het Vlaams promotiecentrum voor Agro- en Visserijmarketing, een onderzoek uitvoerde. Vlees ligt slecht in de markt omdat een deel van de sector zich laat verleiden tot onfrisse praktijken die de gebruiker alle vertrouwen in vlees ontnemen. Neem nu de dulle koeienziekte.

◆ LEEFMILIEU ◆

P. Roling

De problemen rond de dulle koeienziekte blijven de media halen. Terecht. Oningewijzen reageren daar meestal op met: „Dat vlees mag toch verhit of gesteriliseerd worden en dan is er voor de gebruikers niets aan de hand”. Zo eenvoudig ligt het echter niet, want tenslotte gaat het hier om een van de vier prionziekten, die gelukkig nog niet zo veelvuldig voorkomen. Los hiervan zijn er ook nog de nare gevolgen voor de landbouwers en als sluitstuk de publieke ergernis omdat met een en ander veel te slordig wordt omgesprongen. Om niet meer te zeggen.

VAN SCRAPIE NAAR...

Prionziekten worden op ongewone wijze overgedragen. Het oorzakelijke agens (stof die een ziektoestand veroorzaakt) is een eiwit dat een abnormale structuurwijziging heeft ondergaan. Dit pathologisch eiwit kan door contact met het normale eiwit de abnormale vormverandering induceren. Op die wijze stapelt het abnormale eiwit zich in het hersenweefsel op omdat het, in tegenstelling tot het normale eiwit, niet kan worden afgebroken.

Genetische afwijkingen kunnen aan de basis liggen van de prionziekte wanneer het eiwit tengevolge van de mutatie de normale vorm aanneemt. Anderzijds kan door introductie van een exogeen abnormale vorm van het prioneiwit de ziekte op gang worden gebracht. Men neemt aan dat door introductie van het scrapie-eiwit in de voedingsketen dulle koeienziekte is ontstaan. Men vreest dat door introductie van prionen van aangetaste koeien in de voeding van de mens, een variante vorm van de ziekte van Creutzfeld-Jacob is ontstaan.

Er is dus een groeiende ongerustheid en een sterk vermoeden dat de prionen die aan de basis liggen van de dulle koeienziekte, via de voedselketen de mens kunnen bereiken en de oorzaak zijn van een nieuwe epidemische variant van de ziekte van Creutzfeld-Jacob bij de mens. Het concept van prionziekten is afkomstig van onderzoek over scrapie bij schapen. Het is al lang bekend dat schapen ziek worden met als eerste verschijnselen jeuken en krabben, vaak met de achterpoot; vandaar de naam „schraapziekte” of „scrapie”. In een later stadium wordt de jeuk erger en vertoont het dier een vreemd gedrag, met gewichtsverlies, evenwichtsstoornissen en tenslotte de dood.

Deze ziekte werd reeds in 1738 beschreven, maar de oorzaak bleef voor meer dan twee eeuwen onbekend. Tot tegen een bepaald virus een vaccin werd aangewend op basis van o.a. een extract

van lymfatische klieren van schapen die, zonder dat men het wist, eveneens besmet waren met scrapie. Twee jaar na de vaccinatie ontwikkelden meer dan 1.500 van de gevaccineerde schapen scrapie. Omdat men aanvankelijk dacht dat het om een virusziekte ging, sprak men dan maar van „slow virus diseases”. Na veel gissen en missen werd tenslotte de basis gelegd van de hypothese dat men in feite te maken had met een infectueus proteïne (Eng. PROteinaceous INFectious particle). Vandaar dan de naam *prion*, omgevormd tot *prion*, omdat dit vlotter klinkt.

Een of andere variant van het scrapieprion heeft echter met succes de speciesbarrière naar de runderen doorkruist. De dulle koeienziekte is een nieuwe ziekte die vroeger bij runderen niet gekend was. Ze werd voor het eerst in 1995 bij rundvee in het Verenigd Koninkrijk vastgesteld. De oorzaak ligt in voedings-supplementen die aan het vee werden gegeven en die bestonden uit een extract van materiaal, bereid uit krengen van vee en schapen. Op deze wijze is het scrapie-

De vrees bestaat dus dat de huidige strenge maatregelen, zelfs nauwgezet toegepast, niet afdoende zullen zijn om de ziekte uit de wereld te verdrijven.

HARDE LES

Prionziekten zijn een realiteit en het is in de eerste plaats onze verantwoordelijkheid om de verspreiding van deze ziekten te verhinderen. Maar het is steeds microbiologisch aanvechtbaar geweest dat, wegens de industrialisering van het voedsel, de gehele dierenwereld als bron van voeder in de voedingscyclus van de meeste dieren wordt gebracht. Hopelijk zullen deze harde lessen de aanzet zijn tot een milieu-bewustere aanpak van de landbouw. Het is toch al te gek dat men graseters vlees wil toedienen! Tenslotte is er ook nog de overbezetting van vee en het platrijden en platlopen van alle wegen die zelfs naar afgelegen boerderijen leiden. Dit laatste geldt ook i.v.m. kippen en varkens (pest) maar daar willen wij het vandaag nu eens niet over hebben.

Anne W.

☞ Bron: Tijdschrift voor Geneeskunde, 52, nr 20, 1996, blz. 1345-1350.

Het is toch al te dwaas dat men aan graseters vlees als voedsel geeft.

De harde les

...DOLLE KOEIENZIEKTE

Scrapie is endemisch bij schapen. De omvang van de ziekte in Nederland is ongeveer 1 pro mille zieke dieren. De omvang is veel groter in Groot-Brittannië en veel geringer in Duitsland en Denemarken. De verspreiding is niet gekend en ongetwijfeld spelen genetische factoren een rol in de gevoeligheid voor scrapie. Belangrijk in deze is dat er een diersoortbarrière bestaat, zodat het ziekmakend prion van het schaap blijkbaar de mens niet kan besmetten.

eiwit in de voedingsketen van het vee terechtgekomen. Stoombehandeling mocht ook al niet baten, omdat het vetgehalte in het voedings-supplement intussen gestegen was tot 14%. In IJsland heeft men weiden waar scrapie aanwezig was, gedurende drie jaar schaapvrij gehouden en vervolgens een gezonde kudde, die vrij was van scrapie, opnieuw laten grazen op deze weiden. Het is dus mogelijk dat het prioneiwit, dat zeer bestand is en lange tijd bewaard kan blijven, in besmette gebieden een bestendige bedreiging blijft vormen voor de veestapel.

Borstkankerpreventie mist doel

„Een vrouw met uitgezaaide borstkanker heeft vandaag nauwelijks meer kans om in leven te blijven dan vijftig jaar geleden”, zucht dokter J.Ph. Janssens van het Dr. Willemsinstituut in Diepenbeek. „Vroegtijdige opsporing redt zo goed als geen levens”.

ROER OMGOOIEN

Dit komt omdat borstkanker zeer snel uitzaait. Een knobbel in de borst is voor ongevoelende vingers nauwelijks voelbaar wanneer het minder groot is dan 1 à 2 cm. Intussen is de tumor reeds lang uitgezaaid, en uitgezaaide tumoren zijn vrijwel niet meer te genezen.

Daarom moet het roer omgegooid worden, vindt dr. Janssens. „Wij moeten dus uitvissen welke verkeerde leefgewoonten borstkanker doen ontstaan en meteen de bevolking duidelijk maken dat ze van die leefgewoonten af moet, wil ze gezond blijven.”

Dat zo'n strategie kans van slagen heeft, blijkt uit hoe het andere kankers verging. *Maagkanker* bijvoorbeeld. Van de kaart geveegd door opkomst van de koelkast, waardoor voedsel niet meer behoefde gepekeld of ingelegd te worden. De kankerverwekkende zouten en nitraten verdwenen uit ons voedsel, en maagkanker verdween mee. Een gelijkaardig geval bij *baarmoederhals-*

kanker. Die nam drastisch af nadat huizen met badkamers werden gebouwd, wat een betere dagelijkse hygiëne mogelijk maakte. De „uitstrijkjes” waar tegenwoordig zoveel om te doen is, droegen veel minder bij tot de daling dan graag wordt gedacht. Die kwamen pas in de jaren zestig. Maar toen was de sterfte aan baarmoederhalskanker door de betere hygiëne al met twee derde verminderd.

Probleem is alleen dat in het geval van borstkanker niet geweten is wat de oorzaak is. Weliswaar zit er een beetje erfelijkheid in, maar dat is nog geen tien procent. Naar de overige procenten heeft men voorlopig nog het raden...

Wél is duidelijk dat de tijd tussen de eerste maandstonden en eerste zwangerschap een cruciale periode is. Daarin worden de melkklieren en melkgangen gevormd. Als dat proces wordt verstoord, kan dat kanker geven.

PESTICIDEN

Wat de gevreesde verstoring in de melkgangen teweegbrengt, is onzeker. Dokter Beckers, van het Nationaal Instituut voor Statistiek, verdenkt de pesticiden uit de land- en tuinbouw en de bewaarmiddelen uit ons voedsel. Die raken in het vetweefsel van de

borst en blijven er levenslang zitten. Dr. Janssens noemt de zogenaamde xeno-oestrogene stoffen uit de industrie. Ze booten de vrouwelijke hormoon oestrogeen na, waarvan is geweten dat het het ontstaan van borstkanker bevordert. Pesticiden, plastic-solventen, tandheelkundige vulmaterialen: allemaal bevatten ze verbindingen met oestrogene werking. Vroeg of laat komen die in de voedselketen terecht.

Dr. Janssens maakt van zijn hart geen moordkuil, voor hem is borstkanker voorkomen heel wat goedkoper dan hem genezen. Maar kankerbestrijdingsorganisaties blijven op het belang van het maandelijks zelf-onderzoek hameren, ook al bewijst de statistiek dat er geen levens mee gered worden.

„Maar die zijn bang om hun subsidies te verliezen”, zegt dr. Janssens. „Wie hun werk evalueert, vraagt zich meestal af: Valt hier geld mee te verdienen, en niet: kan dit ziekten voorkomen? Korte-termijn planning is nog altijd de regel. Er gaan miljarden naar de ontwikkelingen van nieuwe tests en geneesmiddelen. Afgaande op de ervaring uit het verleden valt te vrezen dat die weinig levens zullen redden.”

Tot daar een bekwame en moedige dr. Janssens.

(aw)

De prachtige tentoonstelling 'In het Licht van Lumière' is gewijd aan het werk van de zogenaamde „grote vijf”. Dit zijn de kunstenaars die in de jaren 20 van deze eeuw de Vlaamse houtsnijkunst vernieuwden en een essentiële bijdrage leverden tot de heropleving van de Europese xylografie (houtsnede en houtgravure). Hun namen: Jan-Frans Cantré, Jozef Cantré, Frans Masereel, Joris Minne en Henri van Straten.

◆ TENTOONSTELLING ◆

Dankzij het avant-garde-tijdschrift *Lumière* onder de bezielende leiding van kunstkenner en -criticus Roger Avermaete werden in Vlaanderen de eerste stappen gezet in de renaissance van de houtsnijkunst. Avermaete had de Frans-Zwitserse kunstenaar Felix Vallotton aan het werk gezien en wist de hernieuwde belangstelling voor deze grafische kunstvorm met het nodige enthousiasme aan te zwengelen. Vijf Vlaamse kunstenaars konden dan ook uitgroeien tot een begrip en een symbool voor de heropbloei en de blijvende waarde van de Vlaamse houtsnijkunst, ook op de Europese scène.

Werk van hen werd samengebracht in een uitstekende tentoonstelling, die passend tot uiting komt in de toch wel wat benepen galerij-rotunde van de ABB te Leuven. Het is een hernieuwde kennismaking met vaak goed vertrouwd werk op mensenmaat en met een uitgesproken Vlaamse karakteristiek, zonder dat de algemeen humane en Europese kontekst vergeten wordt.

JAN-FRANS CANTRÉ

° Gent 1886. Hij studeerde er tussen 1897-1905 aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten. Alhoewel hij zijn kunstenaarsloopbaan begon als schilder en tekenaar, ging hij zich voornamelijk toeleiden op het houtsnijden. Het is precies in dit kunstgenre dat hij roem zal verwerven. In 1919 was hij medeoprichter van het tijdschrift *Lumière*. In 1926 stichtte hij de Vereniging van Belgische Xylografen. Hij illustreerde diverse literaire werken, o.a. van Pol de

Mont en Filip de Pillecijn. Verscheidene van zijn houtsneden werden erg populair en kenden een grote verspreiding. Hij overleed te Gent in 1931.

JOZEF CANTRÉ

° Gent 1890. Hij was de jongere broer van Jan-Frans. Jozef Cantré studeerde aan dezelfde lokale academie en was zowel beeldhouwer als houtsnijder. Hij stond er trouwens op beide disciplines steeds parallel te beoefenen. Bij de vernederlandsing van de Gentse hogeschool had hij de gedenkpenning ontworpen en geslagen (nu op de tentoonstelling). In 1918 week hij dan ook uit naar Nederland, waar hij zich in Blaricum en Oisterwijk vestigde. Hij had er vele contacten met tal van kunstenaars, leerde er het expressionisme kennen en ontpopte zich weldra tot een fervent verdediger van deze kunstrichting. In 1930 keerde hij terug naar Gent. Vervolgens zal hij jarenlang les geven aan het Brusselse Ter Kamereninstituut. Als

beeldhouwer ontwierp en realiseerde hij enkele monumentale beelden, zoals het grafmonument voor dichter René De Clercq, het gedenkteken voor Peter Benoit te Antwerpen en het grote Edward Anseele-monument te Gent. Als xylograaf was Cantré een meesterlijk vernieuwer. Hij overleed te Gent in 1957.

FRANS MASEREEL

° Blankenberge 1889. Masereel studeerde eveneens aan de Gentse Academie. In 1915 vestigde hij zich in Zwitserland, waar hij als illustrator actief was. Twee jaar later debuteerde hij als houtsnijder met uitgesproken pacifistische albums. Zijn gaafste grafische periode situeert zich tussen 1919-1923. Naast talrijke losse bladen, gaf Masereel hele beeldenromans uit. Hij illustreerde ook talloze boeken, onder andere van Teirlinck, Verhaeren, Zweig, Rolland, Maeterlinck, Vermeylen, Streuvels, Cendrars, De Coster, enz. Wegens zijn uitgesproken pacifisme was hij in eigen land niet zo geliefd. In 1921 vestigde hij zich in Parijs en sinds 1949 in Nice. Hij overleed in Avignon op 3 januari 1972. Masereel rust op het Campo Santo in St.-Amandsberg.

JORIS MINNE

° Oostende 1897. Zijn familie vestigde zich na enkele jaren in Antwerpen. Minne studeerde er aan het Koninklijk Atheneum en aan de Academie. Ook was hij medestichter van het tijdschrift *Lumière*.

Frans Masereel

Grotendeels als autodidact leerde hij zelf etsen, houtsnijden en werken met de burijn in de koperplaat. Later ging hij ook nog beeldhouwen. In 1926 werd hij medestichter van de Vrije Academie te Antwerpen. Vanaf 1927 doceerde hij boek-

gewaardeerd medewerker. Daarnaast werkte hij ook mee aan de uitgeverij De Sikkel en illustreerde vele teksten van Avermaete, Dorgelès, Ellschoot en anderen. Zijn grote bekendheid rustte onder andere op de meesterlijke suites *L'Après-midi d'un Faune*, *La Dormeuse en A la Matelotte*. Van Straten was ongetwijfeld ongeëvenaard in de uitbeelding van het grootstedelijk nacht- en kroegleven. Op 3/4 september 1944, precies op de dag dat Antwerpen bevrijd werd van de Duitse bezetting, verdween hij spoorloos.

Mis deze tentoonstelling niet!

Dirk Stappaerts

Zwart op wit

illustratie en publiciteit aan het Ter Kamereninstituut te Brussel. In 1958 werd hij lid van de Koninklijke Vlaamse Academie. Hij verzorgde tientallen grafische werken in de diverse grafische technieken, die hij zich had meester gemaakt. Het ging daarbij om zowel losse prenten als uitvoerige reeksen, suites en boek-illustraties bij teksten van bijvoorbeeld Eluard, Villon, Baudelaire en anderen. Hij overleed te Antwerpen op 31 maart 1988.

HENRI VAN STRATEN

° Antwerpen 1892. Hij vervolmaakte zich aan de Antwerpse Academie voor Schone Kunsten en in Amsterdam. Van bij de stichting van *Lumière* was hij een zeer

↻ In het licht van Lumière. Zwart-wit van de vijf. Houtsneden en ander grafisch werk van Jan-Frans en Jozef Cantré, Frans Masereel, Joris Minne en Henri van Straten, in ABB-Galerij, Diestsevest-Diestsestraat (over station) te 3000 Leuven. Tot 23 augustus 1997. Vrije toegang: op werkdagen van 9 tot 16u. Zat. van 14 tot 17u. Gesloten op zondag, 11 en 21 juli en op 15 augustus. Zeer mooie catalogusbrochure.

Henri Van Straten

Joris Minne

Jozef Cantré

We herdenken dit jaar Schubert en Brahms. La Petite Bande bestaat vijftig jaar, Anima Eterna 10. Neem er nog een paar blikvangers als de Russische cellist Mstislav Rostropovitsj en de jonge Florian Heyerick bij en je hebt mensen genoeg om wekenlang kerk en kasteel met muziek te bevolken. Maar kiezen is moeilijk. Daarom deze leidraad voor het komende Festival van Vlaanderen.

◆ MUZIEK ◆

De Festival-happening op zaterdag 13 september in de Gentse binnenstad mag je niet missen. Exotische klanken vermengen er zich met klassieke. De Nederlandse cellist met het engelengezicht Pieter Wispelwey laat zijn instrument zingen en treuren. Iets verder word je geconfronteerd met Chinese barokmuziek uit de Verboden Stad. En op wandelafstand velden de Hongaren zigeunertonen. Een bonte mozaïek van klanken en culturen.

STERK AANBOD

Brahms stierf 100 jaar geleden. Op zijn muziek kun je niet meteen verliefd worden, ze vraagt tijd en geduld. Zijn symfonieën en concerten zijn monumentaal en toch introvert. Je kan ze horen in het PSK van Brussel op dinsdag 30 september en woensdag 1 oktober en in de Gentse Sint-Baafskatedraal op donderdag 2 oktober telkens om 20u. De gedreven Ivan Fischer dirigeert het Budapest Festival Orchestra en de eigenzinnige Radu Lupu bespeelt het klavier. Op donderdag 30 oktober om 20u. leidt Florian Heyerick zijn ensemble *Ex tempore* in de O.L.V.-kerk van Sint-Niklaas in Brahms' *Deutsches Requiem*, een van de meest troostvolle en aangrijpende werken uit de gewijde literatuur.

We zijn nog volop in het Schubertjaar. De verwondering over de creativiteit van Mozart is groot. Maar wat met deze tragische Wener die amper 31 werd? Ik ken geen schrijnender kamermuziek dan de zijne en niemand is meer melodie. Je kan zijn zwanenzang *Der Hirt auf dem Felsen* samen met enkele liederen en zijn octet horen op zaterdag 20 september om 20u. in de abdij van Tongerlo door het ensemble van Walter Boeykens en de sopraan M.N. de Callatay. In de abdij van Postel vertolkt het trio Florestan op zaterdag 11 oktober om 20u. Schuberts pianotrio's 1 en 2. Soms blijft een thema hangen aan een beeld. Dit is hier het geval. Ik kocht de trio's na het zien van de film *Barry Lyndon* van Stanley Kubrick. De pianoforte bij Mozart is speels en ragfijn, het klavier bij Chopin virtuoos. Schubert is voor alles zangerig. Dat bewijst het duo Kolacny in de kerk van Denderhoutem op zondag 21 september om 16u.

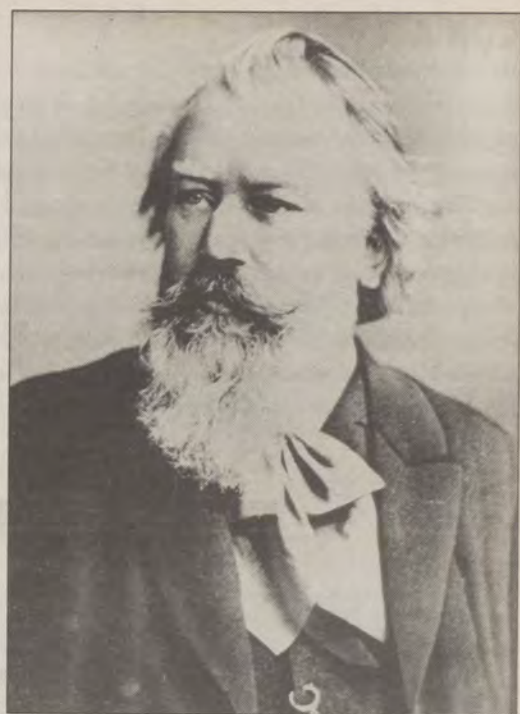
En nog meer van de jarige Wener op vrijdag 10 oktober om 20u. in het stadhuis van Oudenaarde en op vrijdag 19 september om 20u.30 in het Antwerpse Osteriethuis onder het thema „Wenen rond de eeuwwisseling”.

Tenslotte even verwijzen naar de integrale uitvoering van zijn symfonieën door *Anima Eterna* o.l.v. Jos Van Immerseel in de festivalhal van de Gentse Bijloke-abdij

op vrijdag 26, zaterdag 27 en zondag 28 september telkens om 20u. Van Immerseel maakt daarbij gebruik van de nieuwste kritische uitgave en een instrumentarium uit Schuberts tijd. Schuberts symfonieën lijken allemaal op mekaar, hoor je wel eens fluisteren. Nonsens natuurlijk. Ze zijn vriendelijk en rimpelloos. En dan?

MONTER

Belangrijkste festivalgast is de Russische cellist Mstislav Rostropovitsj, een legende, nu al. Mensen als Britten en Sjostakovitsj schreven voor hem. Als dirigent brengt hij op donderdag 18 en vrijdag 19 september om 20u. in Vorst Nationaal de integrale uitvoering van het ballet *Romeo en Julia* van Sergej Prokofiev die hij in zijn jeugd nog heeft gekend. Als cellist speelt hij op dinsdag 16 september om 20u. in het Brusselse PSK drie suites van Bach: uitgepuurd en ascetisch, dubbelgrepen en fuga's. De bijbel voor de cello.

Festival van Vlaanderen

Met festivalster Florian Heyerick kiest men voor een man die zich overal thuisvoelt, bij koor, clavecimbel en dwarsfluit. Op woensdag 15 oktober in de basiliek van Koekelberg en op donderdag 16 oktober in de Gentse Sint-Baafskatedraal telkens om 20u. voert hij Monteverdi's *Mariavespers* uit, een werk waarin gregoriaans en onaardse aria's als vanzelf in mekaar overgaan. En op dinsdag 21 oktober om 20u.30 laat hij in de oude Minderbroederskerk van Mechelen de strenge, maar pakkende Schütz aan het woord.

Sigiswald Kuijken is een pluizer en een bevlogen geest die onbevangen het notenbeeld benadert. Zo komt hij met zijn orkest *La Petite Bande* bij een Haydn en een Mozart die er altijd even monter en jong utizien. Hij vertolkt in drie concerten, op woensdag 17, donderdag 18 en dinsdag 23 september, telkens om 20u. in de Bijloke-abdij van Gent, de Parijse symfonieën (de nummers 82 tot 87) van Haydn. Ze zijn telkens vergezeld door een concerto van Mozart: Barthold Kuijken bespeelt de traverso, Luc Devos de pianoforte, Ryo Terrakado de viool.

OCKEGHEM

We hadden het in de inleiding over Pieter Wispelwey. Deze Nederlandse cellist

voelt zich zowel thuis in de barok als in de twintigste eeuw. En telkens spreken cello en speler als uit één mond. Ik heb hem gehoord als een homo ludens in Bach, ernstig en bezonnen bij Brahms, schrijnend in Schubert. Mis de kans niet die het festival je biedt. Hij speelt op donderdag 18 september om 20u.30 in de Sint-Pieter-en-Paulkerk van Mechelen een virtuoos concerto van Vivaldi en de klaagzang *Kol Nidrei* op een Hebreeuws thema van Max Bruch. Op vrijdag 24 oktober om 20u.30 in Tervuren en op zaterdag 25 oktober om 20u.15 in Grimbergen vertolkt hij met zijn metgezel Paolo Giacometti op pianoforte sonates van Beethoven, Schubert en Brahms. Het zachte licht van Vermeer in een instrument dat de menselijke stem benadert Tenslotte naar Antwerpen waar van 23 tot 31 augustus de oude muziek centraal staat. Thema is „Johannes Ockeghem en zijn tijd”. Paul Van Nevel is duivel-doet al, de kapel van het Elzenveld en de Sint-Augustijnenkerk bieden onderdak. Johannes Ockeghem overleed vijfhonderd jaar geleden. Hij was zanger in de kathedraal van Antwerpen en diende gedurende veertig jaar verscheidene Franse koningen. Hij was een meester in de polyfonie. Daarvan getuigen zijn missen, motetten en chansons. Bij zijn dood kwam een stroom van lofliederen los.

Erasmus sprak van een gouden stem en Josquin eerde zijn meester met een ontroerende treurzang.

Een tijdgenoot schreef over de uitvoering van Benoits cantate *De Schelde* op de Grote Markt van Brugge: „Daar in de schaduw van de Halletoren, die aanstonds zal invallen met klokken en bazuingeschal, staat een heldengestalte, de arm fier opgeheven, staan, ingetogen, vijftigduizend harten”. Dat moment kan je opnieuw beleven op donderdag 9 oktober in de koningin Elisabethzaal.

(wdb)

Jonge virtuozen spelen oude meesters (v.l.n.r. en v.b.n.o.): Schubert, Brahms, Wispelwey en Kuijken.

Meer info

- voor Brussel: Paleis voor Schone Kunsten, Ravensteinstraat 23, 1000 Brussel (02/507.82.00)
- voor Gent: Free Time Uitbureau, Kammerstraat 19, 9000 Gent (09/233.77.88)
- voor Mechelen: Festival van Vlaanderen, Stadhuis, Grote Markt 21, 2800 Mechelen (015/29.78.23)
- voor Antwerpen: DeSingel, Desguinlei 25, 2018 Antwerpen (03/248.38.00)
- voor Vlaams-Brabant: Festival van Vlaanderen, Brusselsestraat 63, 3000 Leuven (016/20.05.40).

Je kan het festivalmagazine vinden in bank, bibliotheek en postkantoor.

CON AIR

De Brit Martin West, regisseur van *Con Air*, leerde het vak met reclamefilmjes en muziekclips. Daarin moest hij op een zo kort mogelijke tijd zoveel mogelijk vertellen. Daarom is zijn eerste film waarschijnlijk ook zo flitsend. Het verhaal doet in de verte denken aan *The Dirty Dozen*, alleen speelt het in een vliegtuig. Dat heeft de politiemann Cameron Poe (Nicolas Cage) aan boord. Hij is onschuldig veroordeeld tot acht jaar gevangenisstraf, voor een moord die eigenlijk pure zelfverdediging was. Hij is op parool vrij en gaat zijn vrouw en dochtertje, dat hij nooit zag, opzoeken. Poe vliegt mee met een toestel dat gecharterd is om de meest gemene misdadigers van de wereld naar hun nieuwe gevangenis te brengen. De gemeenste

NIEUW IN DE BIOS

onder hen is Cyrus (*The Virus*) Grissom (John Malkovich), gek en tegelijkertijd briljant, op de voet gevolgd door de zwarte militant Diamond Dog (Ving Rhames), de geweldenaar Billy Bedlam en de verkrachter Johnny 23. De gevangenen kapen het toestel en wanneer voor de eerste maal wordt geland, wordt ook nog de seriemoordenaar Garland Greene (Steve Buscemi) opgeladen. Cameron slaagt erin om het vertrouwen van Cyrus te winnen. Ondertussen zal Vince Larkin (John Cusack) op de grond de actie leiden en kunnen beletten dat een wilde agent het vliegtuig met man en muis opblaast. Al met al een spannende avonturenfilm, vol met lekkere

dialogen die er dikwijls niet om liegen, maar een echte topper in het genre is het niet. (**)

JUNGLE 2 JUNGLE

De Amerikanen doen de dingen graag nog eens over, ook in deze *Jungle 2 Jungle*, die werd gemaakt naar de Franse succesfilm *Un Indien dans la ville* - een confrontatie van de natuur met de stad, een beetje Tarzan in New York kun je zeggen. En om eerlijk te zijn, als je de Franse versie niet hebt gezien, is hij best om aan te kijken. Goede acteursprestaties van Tim Allen, Martin Short, Lolita Davidovich en Sam Huntington.

Willem Sneer

MEDIALANDSCHAP

The Hunt For The Red October Amerikaanse thriller naar de gelijknamige bestseller van Tom Clancy. Sean Connery is de gezagvoerder van een ultrageheime Russische kernduikboot, die tijdens de maldentrip van het schip overweegt over te lopen naar de Amerikanen. De spanning wordt gestaag opgebouwd en Connery laat niet in z'n kaarten kijken. **Zat. 19 juli, VTM om 21u.**

Rachel Ward en Jeff Bridges in „Against All Odds“, zondag 20 juli, TV 2 om 22u.50

Who's Harry Crumb? Amerikaanse komedie met John Candy en Annie Potts. Candy is de geknipte man voor de rol van de onhandige privé-detective die op zoek gaat naar een bende kidnappers. Candy stopt zich in allerlei vermommingsen, wat gezien zijn omvang niet altijd gemakkelijk moet zijn geweest. **Maan. 21 juli, TV 1 om 22u.40**

The Cotton Club Uitstekende musical waarin helaas een gangsterfilm doorheen is gemonteerd. Alles draait rond de befaamde „Cotton Club“ in Harlem, waar onvergetelijke muziek werd gemaakt en gespeeld. Het was de *Place to Be* van showbizfiguren en misdadigers, zoals bekend twee met elkaar verwante milieu's. Amerikaanse film van F.F. Coppola uit 1984. **Dins. 22 juli, TV 1 om 22u.50**

Darkman Gewelddadige maar erg verbeeldingrijke film, waarin een gruwelijk verminkte geleerde telkens opnieuw in de huid van anderen kruipt om zich te wreken op het onrecht dat hem werd aangedaan. **Woens. 23 juli, TV 1 om 23u.10**

Article 99 Dr. Richard Sturges en een groep ziekenhuisartsen trekken ten strijde tegen artikel 99, dat op onrechtvaardige manier de hulpverlening aan oorlogsveteranen regelt. Amerikaanse film van Howard Deutch uit 1991 met Ray Liotta en Kiefer Sutherland. **Dond. 24 juli, TV 1 om 23u.10**

Honeymoon in Vegas Amerikaanse film van Andrew Bergman uit 1992 met James Caan, Nicolas Cage en Sarah Jessica Parker. Een brave kerel vergokt net voor zijn trouwdag zijn aanstaande en zij moet met een beroepsgokker een weekendje doorbrengen in Las Vegas. Pretentieloze romantische komedie met een hilarische finale waarin 34 Elvis Presley-imitators de stad komen overspoelen. **Vrij. 25 juli, TV 1 om 21u.**

Zomerfratsen

De Zomertoer, donderdag 10 juli 1997, VT4

Reyersdijk, donderdag 10 juli 1997, TV1

Vlaanderen Boven, donderdag 10 juli, VTM

Het moet de zoekende zapper al zijn opgevallen dat de keuze op zondagavond niet gemakkelijk is. Op het moment dat op de VRT het nieuws loopt en op TV2 daarna gevolgd wordt door - herhalingen van - 'De keuze van Dekeyser' laat de VPRO op Ned3 ene *Michael Moore* op ons los. Moore is een dikke van een baseballpet voorziene Amerikaan die in zijn 'TV Nation' de (Amerikaanse) samenleving op de korrel neemt. Hij en zijn team doen dat met zoveel ironie, lef en verbeeldingskracht dat wij 'TV Nation' opgenomen zouden willen zien in de eindtermen. Opdat ook opgroeiende kinderen zouden weten dat er nog leven is na *Margriet Hermans*, *Bart Kaëll* en *Truus Druyts*.

Maar zover is het voorlopig nog niet. Daarvan getuigt de 'speciale' zomerprogramma ten overvloede. Het maken van een eigen zomerprogramma moet haast in de kleine lettertjes van de Vlaamse wetgeving staan. Hoe anders te verklaren dat zelfs VT4 - dat we gemakshalve al tot de Vlaamse zenders rekenen - een eigen brouwsel op de kijkers afvuurt. Een Amerikaanse reeks meer of minder: who cares? Bovendien: herhalingen of buitenlandse series zijn hoe dan ook goedkoper dan eigen programma's. Voorts is het moeilijk te verklaren dat VT4 zich juist in de zomer, een periode dat er traditioneel minder kijkers zijn, aan een Vlaamse productie waagt. Vragen waarop we, gezien ze het bij VT4 altijd beter weten, geen antwoord zullen trachten te vinden. Mogelijk herhalen ze de reeks nog eens in de wintermaanden, waarmee ook het raadsel opgelost zal zijn.

DE ZOMERTOER

Tot die tijd doet VT4 zijn 'De Zomertoer' met *An Swartenbroekx*, voor eeuwig meer gekend onder de omschrijving 'Bieke uit De Kampioenen'. „Hey, kijken hè!“ maande ze ons nog voor het programma begon aan. Normaalgezien keren wij bij het horen van zo'n begroeting ontevreden de rug, maar omdat het ons werk is, bleven we dit keer toch maar kijken. Om eerst door *Stefan Ackermans* 'op 4' gezet te worden. Inderdaad, diezelfde *Stefan Ackermans* die niet zo lang geleden op de VRT nog beweerde de betere jongerentelevisie te maken, gaat nu dus van deur tot deur in de huiskamers kijken of de mensen hun TV wel op het juiste kanaal hebben staan. Goede TV kent geen grenzen.

Van bij het inleidend filmpje van 'De Zo-

mertoer' gaat het al flink mis. Bieke doet, geparkeerd op de aanhangwagen van een auto, alsof ze fietst. En dit keer leidde de rit naar *Tars Lootens*, muzikant. Van hem leerden we dat hij een autodidact is en dat hij vakantie 'prioritair' vindt. Gezien ook de paus vakantie onlangs had uitgeroepen tot een mensenrecht, konden we Tars slechts bijtreden. „Maar“ zo voegde Tars eraan toe, „ik wil geen *Benidorm* of *Blankenberge-toestanden*.“ Dat hij daarmee de kern van zijn eigen publiek onderscheet, scheen hem niet te hinderen. Tars is het soort man dat het moet hebben van fijne mopjes als „*Het kasteel van Laarne ligt op een 'kruisboog-scheut' van mijn huis*“ daarbij hopelijk nog niet op de hoogte zijnde van het drama in Bas-Oha. Even later kon de kijker, om de sponsor ter wille te zijn, een vraag over één van Tars hobby's beantwoorden middels een wedstrijd op een 0900-lijn.

Over die 0900-lijnen hebben wij zo onze sterke twijfels. De organisatoren van die lijnen verdienen daar immers vaak twee keer aan. De eerste keer omdat telefoneren op zo'n nummer geld in het laadje van de uitbater van de lijn brengt. De tweede keer omdat op zo'n lijn dingen worden aangeboden die de uitbater van die lijn niets kosten. 'Win een reis met *Lekkerman*' wordt dan: 'Betaal om te mogen meedoen aan een wedstrijd ons aangeboden door *Lekkerman*'.

Voorts in 'De Zomertoer': een interview met iemand die bij wijze van eigen PWA-project andermans honden ging uitlaten, een filmpje van 'The Beatles', een fletse reportage van *Martin Coenen* in de VSA en een interview met *Paul Ambach* in zijn alter ego *Boogie Boy*. Daarvan onthouden we vooral dat het waarschijnlijk niet chronologisch was gemonteerd gezien het feit

An Swartenbroekx zomertoert op VT4.

dat we de bluesman in drie verschillende outfits te zien kregen.

REYERSDIJK

We waren nog net op tijd om op de VRT *Sabine De Vos* te zien zoeken naar enkele getuigen voor een koppel dat in Schotland wilde trouwen en daar blijkbaar geen familieleden of vrienden mee naartoe kreeg. 'Reyersdijk', want zo heet het zomermagazine van de creatievelingen van de *Reyerslaan*, had ook zijn wedstrijd - met in de hoofdrol een flauwe *Sandra Nalaerts*. 'Reyersdijk' had ook zijn reportage-met-wedstrijd. De verschrikkelijke *Donaat* - een eigenaam die bij ons in de keuken gebruikt wordt als adjectief betekende 'absoluut melig' - stelde hem aan ons voor. Leest u er gerust de gespecialiseerde lectuur op na: *Donaat* is overal ontdaan van zijn achternaam. De moeilijke schrijfwijze? De familie-eer? Schrijf het ons gerust. Lichtpunt in deze *Reyersduisternis* was het rubriekje 'Via Romana', vakkundig in elkaar gestoken en luchtig aan elkaar geplakt door *Kurt Van Eeghem*. Het was de eerste keer die avond dat we meenden benaderd te worden als wezen met intellectuele vermogens.

VLAANDEREN BOVEN

De grootste verdienste van 'Reyersdijk' was op tijd te eindigen zodat wij als zomerkijker nog konden overschakelen naar 'Vlaanderen Boven' het verplichte zomernummer van VTM. Het programma haalde in de eerste afleveringen zo weinig kijkers dat het dreigde afgevoerd te worden. Nadat met voldoende ruchtbaarheid een presentatrice was vervangen, kreeg 'Vlaanderen Boven' evenwel een plaats in de TV-avond van de Vlamingen. Uit het programma onthouden we dat *Els De Schepper* ten overvloede bewees dat het trekken van volle zalen niet betekent dat je jezelf ook 'cabaretière' mag noemen en dat *Danny Verstraeten* bij wijze van amusement de gevangenis van St.-Gillis bezocht. Naar wij uit goede bron vernamen dreigt *Amnesty International* klacht in te dienen wegens folterpraktijken. Dat mogen, wat ons betreft, alle zomerkijkers!

Krik

Sabine De Vos zit aan de *Reyersdijk*.

Rwanda-commissie

Op een gewiekste wijze is door een woordenvloed over allerlei nevenzaken de aandacht verschoven van de schuldigen naar een collectiviteit van ongrijpbare hypothetische daders. Het universeel erkende principe van zelfverdediging is zelf helemaal buiten schot geraakt. Ook de commissieleden die het goed menen zijn overstelpt geworden en weten niet méér waar het begin of het einde ligt. Zij ondergaan de indoctrinatie-techniek die politici willoos maakt. Een deel van het volk en de

familie voelt wel dat er iets mis is, maar moet optornen tegen de laksheid van wie hen de mond snoeren.

Dat gaat namelijk zo. Je mag een vraag stellen en je krijgt een antwoord. Wanneer je zwijgt heeft de bevroegde automatisch gewonnen. Weinigen doen de moeite van de bevroegde in het nauw te brengen door hardnekkig te blijven ingaan op de probleemstelling. In interviews zien wij dat verschijnsel dikwijls. De ondervraagde zou wel eens kwaad kunnen worden.

Het is nochtans zeer simpel. Wie zou hen daarvoor achteraf veroordelen? In oorlogen hebben talrijke lagere bevelvoer-

ders bevelen van hogerhand genegeerd. Dikwijls met veel succes.

Die 10 Belgische para's moesten niet gestorven zijn. Hen in een positie sturen waarin zij gevaar lopen blijft de schuld van de opdrachtgevers, vooreerst de lagere officieren en vervolgens de hogere bevelgevers. Ook als dat de overheid is. Het is overbodig er nog het slome apparaat van de VN bij te betrekken. Tegen die tijd dat die in een commissie gestemd en beslist hebben wat er moet gebeuren is de hele wereld uitgemoord. Daar zijn talrijke voorbeelden van.

Hogere bevelgevers beschermen elkaar

steeds. Op een omslachtige wijze proberen zij de aandacht af te leiden. En lukken daarin. Uiteindelijk zal alles een spijtig incidentje worden. Daar lopen de commissie-leden in. Want wat betekenen 10 dode para's tegenover het verheven doel om een stel moordenaars te sparen en de mogelijke woede van hun soortgenoten te vermijden? Moest men hardhandiger en sneller ingrijpen dan zouden uiteindelijk duizenden mensenslevens gespaard worden. Dat is blijkbaar de bedoeling niet!

W. Degheldere,
Brugge

Enkele maanden geleden schakelde WIJ over op de nieuwe „eenheidsspelling”. Met de redactie had lezer Herman A.O. Wilms liever een nog verder doorgedreven klanknabootsend spellingspatroon gezien, maar in naam van de eenheid in Noord en Zuid is het nodig dat beide kanten van de Lage Landen aan de Noordzee op eenzelfde wijze hun moedertaal schrijven.

Van grote V's en kleine d's...

Op de struikelblok van de betwiste bindings-n en enkele andere kleinere dingen na, schuilt er nog een grote „spellings”-adder onder het gras: de schrijfwijze van onze eigen (familie)naam! Het Nederlands is een van de weinige talen die familienamen kent die uit twee of drie gescheiden woorden bestaan. Het is nu eenmaal de typische eigenheid van onze taal waar vele familienamen voorzetsels of lidwoorden als *De...*, *Van de...*, *Van den...* *Ter...* e.d.m. bevatten.

De schrijfwijze ervan, zeg spelling, met of zonder hoofdletter, is zo oud als het invoeren van familienamen zelf, en werd door de verschillende spellingshervormingen niet beïnvloed.

DE v/d-REGEL

In het nieuwe Groene Boekje lezen we onder § 5.3.4: „*Persoonsnamen krijgen een hoofdletter. Het voorzetsel of lidwoord krijgt een hoofdletter als er geen naam of voorletter aan voorafgaat*”.

Duidelijkheidshalve: wordt de meerledige familienaam door één of meerdere voornamen en/of initialen voorafgegaan, dan krijgen de zogenaamde lidwoorden „*van der*” enz. geen hoofdletter. Dus: Lutgart van der Wilgen, Willy J. van Blaere, H.K. de Vries, Pieter A. ter Brink...

Is de meerledige familienaam niet voorafgegaan met een voornaam of initiaal, al dan niet met een titel of functie, dan wordt het (eerste) lidwoord wel met een hoofdletter geschreven: *Mevrouw Van der Wilgen*, *Voorzitter Van Blaere*; ... en toen kwam De Vries eraan..., *Heer en Mevrouw Ter Brink-Van de Plas*..., enz.

EN IN VLAANDEREN?

In Vlaanderen ligt een en ander nog wat verschillend, wegens een historische ballast die we meeslepen uit de tijd van

Napoleon. Bij vele „*Van...*” en „*Van der*”-families heerst een gebruikelijk misverstand dat die kleine v's en d's alleen voorbehouden zijn aan adellijke familienamen. En dat is fout.

Het Groene Boekje zegt in hetzelfde voornoemd artikel §5.3.4: „*In Vlaanderen behouden lidwoorden en voorzetsels van persoonsnamen altijd hun originele schrijfwijze*”. Wat die „originele schrijfwijze” mag wezen, staat er niet bij. Onbegrijpelijk dat de Vlaamse regering de kans van de spellingshervorming niet aangegrepen heeft om afstand te nemen van een oude Belgische wet i.v.m. de burgerlijke stand-regels, gebaseerd op een (voor Vlaanderen) ongepast Frans-Latijns gebruik voor de schrijfwijze van meerledige familienamen.

Blijkbaar zit haar „Belgische” reflex te diep ingebakken, en/of heeft zij het bestaan en het belang van deze regel onvoldoende ingeschat in het zicht van zoveel meerledige familienamen in Vlaanderen.

Eind 1995 schreef Ludo Permentier in *De Standaard* een interessante reeks bijdragen over de nieuwe spellingsregels die toen op ca. 20 miljoen Nederlandssprekenden werden losgelaten. In verband met dit aspect schreef hij: „*In Vlaanderen schrijven we een samengestelde familienaam altijd zoals hij in het bevolkingsregister is opgenomen. In Nederland krijgt het voorzetsel of het lidwoord alleen een hoofdletter als er geen voornaam of voorletter aan voorafgaat. Veel mensen in Vlaanderen passen het Nederlandse systeem toe*”.

Intussen maakt deze toonaangevende Vlaamse krant, die jarenlang in de nu (spijtig genoeg) verguisde progressieve spelling schreef, een potje van die kleine of grote v/d's: beide vormen, de „Belgische spelling” (grote V/D's) of de cor-

◆ OPINIE ◆

P. Versaet

recte Nederlandse (kleine v/d's), kennelijk naargelang de gebruikte journalistieke bronnen.

REACTIES

In diezelfde krant verscheen een jaartje later (december 1996) een pittige bijdrage over een meneer X. van den B. die verbolgen zijn lidmaatschap bij het Davidsfonds opzegde omdat die vereniging zijn naam steevast met kleine v/d spelt. Dat fonds volgt de spellingsregel zoals het in goed Nederlands hoort. Hierop stuurden wij een lezersbrief aan *De Standaard*, waarin wij ons achter dat standpunt stelden. De publicatie ervan leverde drie lezersbrieven op. Een daarvan citeerde uit een studie van J. Leenen uit 1959: „*Ieder heeft de volledige vrijheid om in zijn naam, die met de of van begint, deze aanloop los en klein te schrijven. Daar zijn deugdelijke gronden voor en er zijn slechts denkbeeldige bezwaren tegen. Wie zo doet, treedt niet buiten zijn recht, noch in het recht van anderen*”.

In enkele verenigingen, waar ondergetekende de redactie van het clubblad voert, wordt die spellingsregel consequent toegepast. Het is verbazend dat zo iets meerdere negatieve tot zeer boze

reacties oplevert van „v/d-X”-leden, gaande van „blijf van mijn naam af” tot „wij zijn geen Hollanders, maar Belgen” of bij ons moet het met grote V/D, da's de wet...”.

Het wordt hoog tijd dat in Vlaanderen voor onze, taalkundig gezien, „meerledige” families een Vlaams-Nederlandse orde op namen gesteld wordt. Die kleine v/d's passen evengoed in onze Vlaamse identiteit en kunnen zo maar niet met het verwijt „te Hollands” weggewuifd worden. Overigens wordt het tijd dat de Vlaamse pers, ook VRT en VTM, hun schrijfwijze terzake aanpassen.

Hopelijk zal WIJ en haar lezers, van nu af aan, het goede voorbeeld van Davidsfonds, *Ons Erfdeel* e.a. volgen. Waarom niet?

Alleen ambtenaren van de burgerlijke stand moeten nog die aftandse Belgische wet in hun „officiële” documenten naleven, vooralsnog. Totdat de Vlaamse regering, met Luc van den Brande op kop, tot de jaren van dit soort Vlaams verstand gekomen is.

Herman A.O. Wilms,
Vorst-Brussel

Volgende week:
De voornaam is een voornaam

Het eerste Vlaams Huis van Izegem

„Een plechtigheid van Beteekenis in West-Vlaanderen”. Zo werd de inhuldiging van het eerste Izegemse Vlaams Huis omschreven in de Antwerpse, Vlaams-nationalistische krant *De Schelde* van 28 juni 1927.

Die inhuldiging had niet alleen een bewegende voorgeschiedenis, het Vlaams Huis zou ook de plaats worden waar het Izegemse Vlaams-nationalisme tijdens het interbellum echt voet aan de grond kreeg.

BOTSINGEN

Reeds vóór de Eerste Wereldoorlog staken in Izegem Vlaams-nationalistische activiteiten de kop op. Voor *Taal Verenigd* en de studentenbeweging *Vlaamsch en Vroom* zijn er twee voorbeelden van. Na WO I kreeg Izegem al in 1920 een afdeling van de Vlaamsche Oud Strijders (VOS). In 1922 werd een afdeling van de Vlaamsche Toeristenbond opgericht. Vlaams-nationalistische ideeën kregen vorm in de personen van Odiel Spruytte en Jules Declercq. Spruytte richtte in 1924 een studiebond voor jongelingen op, waar meestal een onderwerp dat de Vlaamse beweging raakte, behandeld werd.

De Vlaams-nationalistische gevoelens die in de katholieke Gilde aanwezig waren, zouden tot een scheuring leiden. Dat bleek duidelijk bij de parlementaire ver-

kiesingen van 5 april 1925. Het waren vooral jongeren, die in de eerste plaats onder de indruk kwamen van de achterstelling van de Vlamingen, die voor de Vlaamse gedachte opkwamen.

Een maand voor de verkiezingen liep de voorzitter van het Christen Werkersverbond Leopold D'Hondt naar de Vlaams-nationalisten over. Vanaf toen rommelde het erg in het Christen Werkersverbond. Naar aanleiding van de Guldensporenviering in 1925 kwam er een volgende botsing. Het Guldensporencomité bestond grotendeels uit Vlaams-nationalisten en die wilden het avondfeest niet meer laten doorgaan in de grote gildezaal.

De ruzie tussen de Vlaams-nationalisten en de staatskatholieken binnen de Gilde escaleerde en op 25 juli 1925 verlieten 500 leden de gilde-organisatie.

In de lokalen en in de schoot van het Christen Werkersverbond hadden de Vlaams-nationalisten een eigen werklidendenbond gesticht, de *Werkmansbond tot Zelfverdediging*. Op 10 augustus 1925 moest die bond het Gildenhuis verlaten. Op 20 augustus 1925 werd door de Vlaams-nationalisten het *Vrij Kristen Syndikaat* gesticht. Enkele maanden later, op 27 december 1925, werd de familieziekenbond *Het Volksbelang* opgericht en twee dagen later ook een pensioengilde. De Vlaams-nationalistische organisaties

Vlaamse huizen hebben in de geschiedenis van de Vlaamse beweging een belangrijke rol gespeeld, zij hadden vele kamers omdat er ook vele geledingen waren. Vandaag dag op dag zeventig jaar geleden werd in Izegem zo'n Vlaams Huis ingehuldigd. Hier brengen wij de bewogen geschiedenis van het eerste Izegemse Vlaams Huis, van het prille begin in 1925 tot het roemloos einde in mei 1940.

◆ UITSMIJTER ◆

hadden succes: de ziekenbond noteerde na anderhalf jaar werking 1.500 leden en in 1928 waren het er al meer dan 2.500. Bij de pensioengilde telde men midden 1927 1.000 leden aangesloten leden.

DE AANKOOP

Voor deze Vlaams-nationalistische organisaties was een eigen lokaal broodnodig geworden. Het werd het Vlaams Huis in de Marktstraat. Daartoe werd in 1925 een gebouw aangekocht en in datzelfde jaar ging de Samenwerkende Maatschappij *Het Vlaamsch Huis* van start. In de voorlopige Raad van Beheer zaten o.a. Paul Depoorter (die in 1926 tot gemeenteraadslid verkozen werd) en Jules Declercq. De eerste lokaalhouder was François Dewulf, een vroegere geldomhanger van het syndicaat van de Gilde.

Om lid te worden van de maatschappij moest men ten minste één aandeel kopen, de statuten aannemen en aanvaard worden door de RvB. Deze bestond uit drie à negen personen en werd gecontroleerd door drie commissarissen. Om zo'n (onbezoldigde) functie uit te oefenen moest men ten minste vijf aandelen bezitten. Beheerders en commissarissen werden door de algemene vergadering benoemd. Elk lid van deze algemene vergadering had één stem, het aantal aandelen speelde dus geen enkele rol.

DE INHULDIGING

De feestelijkheden in Izegem werden al op 28 juni 1927 in de Antwerpse krant *De Schelde* aangekondigd. In een artikel werd de voorgeschiedenis uit de doeken gedaan en de Izegemse Vlaams-nationalistische activiteiten werden in het licht gezet.

Op zaterdagavond 16 juli 1927 had er een algemene feestvergadering plaats. Jeroom Leuridan voerde er het woord en Paul Depoorter zette de feestelijkheden in.

Op zondag 17 juli 1927 vond de plechtige inhuldiging plaats. Daarvoor kwamen van overal uit Vlaanderen Vlaams-nationalisten naar Izegem afgezakt. Volgens *De Mandelgalm*, het Izegemse Vlaams-nationalistische blad, en *De West-Vlaming*, namen 3.500 mensen aan de feeststoet deel waaronder een Izegemse delegatie van 500 mensen, muziekkorpsen uit Roeselare, Tielt en Watou, een groep Ichtegemse onderwijzers met het spandoek „Hulde aan Sarre” – de Izegemse onderwijzer die omwille van zijn Vlaams-nationalistische ideeën ontslagen werd –, afdelingsdelegaties uit Sint-Niklaas, Mechelen, Aarschot.

De feestcommissie sloot zich er samen met de sprekers Joris van Severen, Herman Vos, Dr. Devos, Emile Butaye bij aan.

Tegen vijf uur liep de stoet de lokalen en de tuin van het Vlaams Huis binnen. Daar sprak André Vandenberghe, als enige Izegemse spreker, de menigte toe. Na hem kwamen de andere sprekers, die het over de betekenis van de Izegemse Vlaams-nationalisten voor de Vlaamse beweging, over de Vlaamse Huizen en hun betekenis hadden.

NOG MEER VERHUIS

We vermeldden reeds een aantal organisaties die in het Izegemse Vlaams Huis hun plaats kregen: de Werkmansbond, het Vrij Kristen Syndikaat, de familieziekenbond *Het Volksbelang* en de pensioengilde.

Versillende culturele organisaties verhuisden ook van het Gildenhuis naar het Vlaams Huis. Op 28 januari 1926 besliste de Vlaamsche Bond *Eigen Leven* met 148 stemmen tegen 17 te verhuizen. *Eigen Leven* was tijdens de Vlaams Huis-periode erg Vlaamsgezind.

De Vlaamsche Bond voor Katholieke Vrouwen en Meisjes trok voor haar activiteiten naar de zaal van het Vlaams Huis. In 1927 werd de Vlaamsche Harmonie en op 23 januari 1928 een afdeling van het Vlaamsche Kruis opgericht en eind september 1928 kwam er een Vlaams-nationalistische propagandaclub, die om de veertien dagen zou vergaderen, bij. Ook VOS stapte van haar lokaal *De Gouden Leeuw* naar het Vlaams Huis over.

De redactie en het beheer van het Izegemse weekblad *De Mandelgalm*, *Katholiek-Vlaamsch-Nationaal weekblad voor Iseghem en omliggende* werd vanaf 2 juli 1927 ook in de Marktstraat nr. 22, het Vlaams Huis, gevestigd.

Het Vlaams Huis werd ook dé plaats voor enkele grote activiteiten en protestmeetings. Zo ging daar vóór de officiële inhuldiging in 1927 een protestmeeting voor de Izegemse onderwijzer Frans Sarre door en ook de toespraken na de verboden Bormsbetoging in 1929 werden er gehouden.

Aan de roemrijke geschiedenis van het eerste Izegemse Vlaams Huis kwam abrupt een einde toen op 25 mei 1940 een bombardement het huis totaal vernielde. Een nieuw Vlaams Huis kwam er in Izegem pas in 1969, ditmaal op de Grote Markt.

Kurt Himpe